

มูลนิธิสถาบันวิจัย
และพัฒนการเรียนรู้
กระทรวงศึกษาธิการ

เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน

ดร.ภญ.พัชรภรณ์ ปัญญาวุฒิไกร

และคณะ

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนการเรียนรู้

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
สำนักนายกรัฐมนตรี มีนาคม 2556

สวัสดีภาษาอาเซียน (Hello ASEAN)

- สวัสดี (Sa Wad Dee) ไทย
- สะบายดี (Sa Buy Dee) ลาว
- นี๋ฮ่าว (Nee Hao) สิงคโปร์ (จีนกลาง)
- ซินจ่าว (Xin Chao) เวียดนาม
- มิงกาလာ (Ming Ka La Ba) เมียนมาร์
- ซัวซเดย์ (Suo Sa Day) กัมพูชา
- กูมูस्ता (Goo Mus Ta) ฟิลิปปินส์
- ซาลามัต ดาตัง (Sa La Mat Da Tang) มาเลเซีย
- ซาลามัต บากี (Sa La Mat Pagi) บรูไน
- ซาลามัต เซียง (Sa La Mat Siang) อินโดนีเซีย

ประชาคมอาเซียน

สัญลักษณ์อาเซียน ได้แก่ ขวงข้าวสีทอง 10 ขวาง นำมาจัดรวมกัน ซึ่งแสดงถึงจำนวนของประเทศสมาชิก 10 ประเทศ สีที่ใช้บนธงอาเซียน ได้แก่ สีขาว สีน้ำเงิน สีแดง และสีเหลือง ซึ่งสีเหล่านี้มาจากสีธงชาติของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ โดยสีเหล่านี้ยังถูกใช้เป็นภาษาสากล

สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและความก้าวหน้า

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์

สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

"สวัสดีค่ะ"

ไทย
Thailand

"มิงกาလာ"

พม่า
Myanmar

"ซัวสแด"

กัมพูชา
Cambodia

"ซาลามัต ลาฮัง"

มาเลเซีย
Malaysia

"หนิห่าว"

สิงคโปร์
Singapore

"ซินจ่าว"

เวียดนาม
Vietnam

"สะบายดี"

ลาว
Laos

"กูมูสตา"

ฟิลิปปินส์
Philippines

"ซาลามัต ลาฮัง"

บรูไน ดารุสซาลาม
Brunei Darussalam

"ซาลามัต เซียง"

อินโดนีเซีย
Indonesia

มหาสมุทรอินเดีย

อ่าวตังเกี๋ย

ฟิลิปปินส์
Philippines

บรูไน ดารุสซาลาม
Brunei Darussalam

บันดาร์เซอรีเบอกาวัน

มาเลเซีย
Malaysia

กัวลาลัมเปอร์

สิงคโปร์
Singapore

อินโดนีเซีย
Indonesia

จาการ์ตา

มหาสมุทรแปซิฟิก

กระบวนการอ่าน คือ “มิติทางวัฒนธรรม”

งานเขียน วรรณกรรม และนิทาน ถ่ายทอดบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย
ช่วยให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียน

นิทานถือเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ความเป็นประเทศอาเซียน
เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและชุมชนของอาเซียนจากรุ่นสู่รุ่น

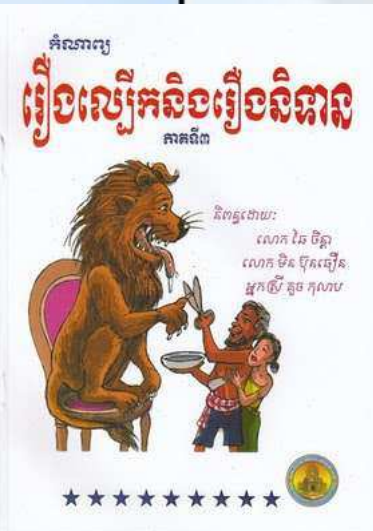
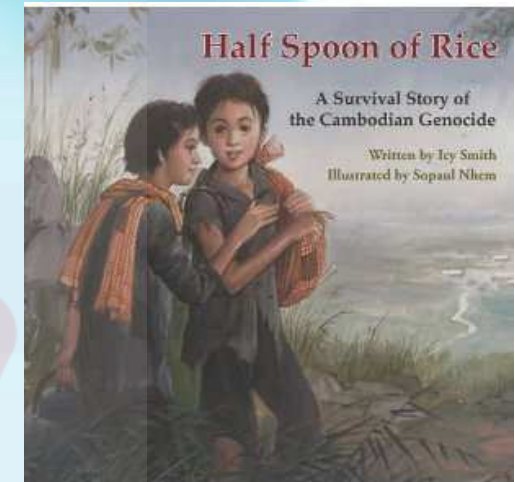
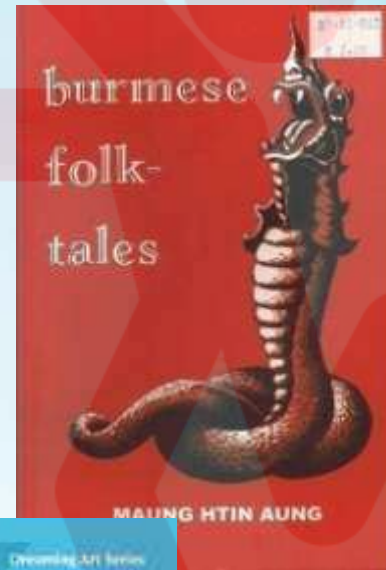
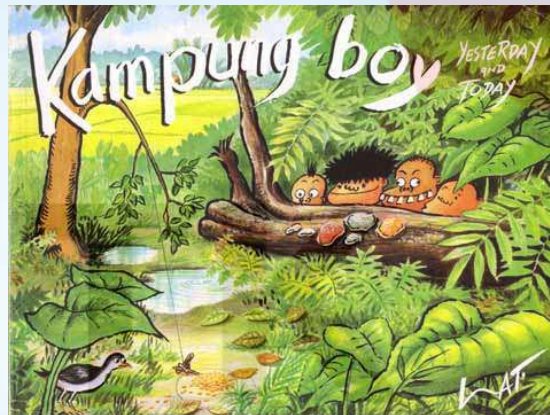
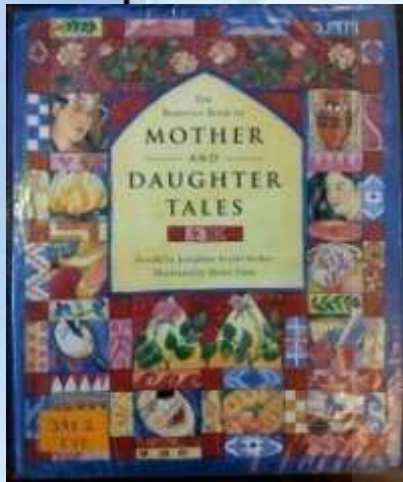

ภาพและหนังสือที่ปรากฏบนหนังสือนิทานคือโลกของภาษา
นิทานเป็นเครื่องมือสำคัญในการ“สั่งสมความรู้”

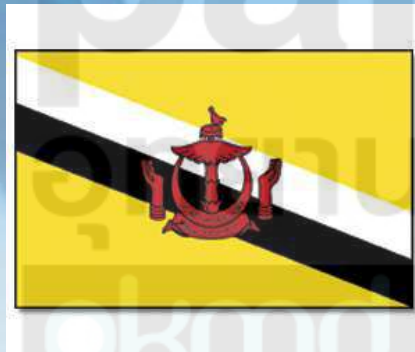
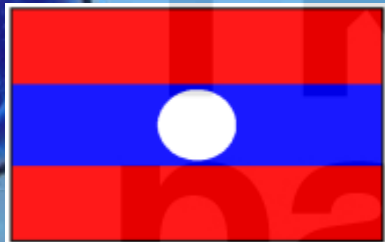
นิทาน เป็นกระจกสะท้อนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม และความเป็นไปของสังคมได้อย่างสากล

โครงการศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน

และนิทานอาเชียนสำหรับเด็ก

“เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน”

วัตถุประสงค์โครงการ

- ๑ เพื่อจัดการความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านและนิทานอาเซียนที่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยรวบรวมข้อมูลจากประเทศอาเซียน
- ๒ เพื่อสำรวจการส่งเสริมการอ่านในเด็กปฐมวัย ในกลุ่มประเทศอาเซียน
- ๓ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ งานเขียน วรรณกรรม และนิทาน รวมทั้งวัฒนธรรมการอ่านเพื่อพัฒนาเด็ก
- ๔ เพื่อกระตุ้นให้มีการนำเอาองค์ความรู้และความเข้าใจที่ได้ ไปปรับให้เอื้อต่อการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

“ เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน ”

- ❖ แก่นร่วมของมิติวัฒนธรรมอาเซียนผ่านนิทานและเรื่องเล่า
- ❖ วิเคราะห์ในเรื่องวิถีคิด/การสอน/การเลี้ยงดูเด็กของคนในชาตินั้นๆ จากนิทานของแต่ละชาติ
- ❖ ความต่างในกลวิธีถ่ายทอดผ่านเรื่องและภาพ รวมทั้งเทคนิคการใช้นิทานในการพัฒนาเด็กดีคนดีของชุมชน
- ❖ เปรียบเทียบ-เชื่อมโยงนิทานจากบริบทหลากหลายกับมิติสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน
- ❖ เกิดการแลกเปลี่ยน พัฒนาไปสู่การนำไปใช้ในห้องเรียน เสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของการยอมรับซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ที่จะอยู่และเติบโตในสังคมอย่างสันติสุข

ตัวอย่างของโครงการ

ก้าวที่ 1. จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลนิทานพื้นบ้านและนิทาน อาชเรียนจากผู้ทรงภูมิ (ไทย) “ เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน ”

เมื่อวันเสาร์ที่ 24 มีนาคม 2555 เวลา 10.00-16.00 น.

ณ ห้องมินิเธียเตอร์ 2 ชั้น 8 ที่เคปาร์ค กรุงเทพมหานคร

โดยมีผู้ทรงภูมิที่เข้าร่วมเวที ได้แก่

1. อ.สมบุญ คิงขมานันท์ จังหวัดพัทลุง
2. อ.จินดา จำเริญ มศว. ประสานมิตร
3. อ.เกษร เจริญรักษ์ มศว. ประสานมิตร
4. รศ. ดร.วยุพา ทศตะ มหาวิตยาลัยมหาสารคาม
5. รศ.ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ดร.พัชรวีร์ ต้นประวัตี SPAFA

หนังสือนิทานที่ผลิตขึ้นในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันตามบริบทของประเทศนั้นๆ

สิ่งหนึ่งที่คล้ายกันคือความงดงามของชีวิตผ่าน
ภาษา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่แต่ละประเทศ
พยายามสอดแทรกลงไปหนังสือสำหรับเด็ก ทั้ง
เพื่อปลูกฝังด้านสุนทรียะ และ/หรือเพื่อให้หนังสือ
เล่มนั้นๆ น่าสนใจ

ผลที่ตามมาคือการซึมซับความงามเหล่านั้นผ่านจิต
ใต้สำนึกเข้าไปในตัวเด็ก จนทำให้เกิดรสนิยมอันดี
ทั้งในด้านภาษาและศิลปะ

นิทานปัญจตันตระ

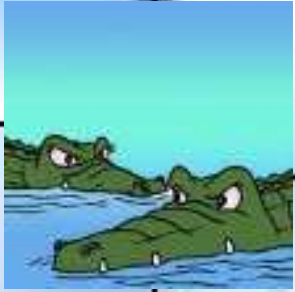
มรดกวัฒนธรรมร่วมในภูมิภาคอาเซียน

แก่นของนิทานหลายๆ เรื่องในประชาคมอาเซียน มีความคล้ายกันกับนิทานปัญจตันตระ ซึ่งเปรียบเสมือน “รากเหง้าแห่งวิถีตะวันออก” นิทานปัญจตันตระจึงเป็นต้นกำเนิดสายธารแห่งนิทานในประชาคมอาเซียนก็ว่าได้ นิทานปัญจตันตระได้ชื่อว่าเป็นนิทานสุภาพที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงชุดหนึ่ง ต้นฉบับเดิมเขียนไว้เป็นภาษาสันสกฤตในคัมภีร์ 5 เล่ม อันเป็นที่มาของชื่อปัญจตันตระ นิทานปัญจตันตระรวบรวมโดยนักปราชญ์เพื่อเล่าถวายพระราชโอรสของท้าวสุทธรศน์ผู้ครองเมืองปาณฑิบุตร เป็นการถวายเป็นความรู้ด้านนิติศาสตร์ และธรรมศาสตร์ ดังนั้นนิทานที่นักปราชญ์ท่านนี้คัดสรรมาจึงเน้นการใช้สติปัญญาและปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหาหรือการเอาชนะคนอื่น นิทานประเภทนี้มักจะพบเห็นในหลายภูมิภาคและเป็นที่ชื่นชอบของผู้ฟังเป็นอย่างมาก ถึงแม้การใช้ปัญญาจะเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องก็ตาม

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

okmd

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานมาเลย์ - ลูกกระเจงน้อยกับจระเข้

นานมาแล้ว มีจระเข้ร้ายตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับฝูงที่แม่น้ำกว้างใหญ่ เจ้าจระเข้ร้ายคอยจ้องจับกินลูกกระเจงน้อยตัวหนึ่งมานานแล้วแต่ก็จับไม่ได้สักที เพราะเจ้าลูกกระเจงตัวนี้ฉลาดเฉลียวอย่าบอกใคร วันหนึ่ง ลูกกระเจงอยากข้ามแม่น้ำไปหากินหญ้าและผลไม้ที่ฝั่งแม่น้ำ แต่ไม่รู้ว่าจะผ่านเจ้าจระเข้ร้ายไปได้อย่างไร เจ้าลูกกระเจงพยายามครุ่นคิดอย่างหนักจนคิดแผนดีๆ ขึ้นได้

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานอินโด - กระเจงเจ้าปัญญา

บ่ายวันหนึ่งอากาศร้อนอบอ้าว กระเจงเจ้าปัญญาตัวหนึ่งกำลังกินน้ำ
ใสในทะเลสาบกลางป่าอยู่ ขณะกำลัง กินน้ำเพลิน เสือโคร่งตัวหนึ่ง
เดินผ่านมา เมื่อเห็นกระเจงเข้า เสือโคร่งก็หยุดแล้วหัวเราะด้วย
สำเนียงที่สำแดงความชั่วร้าย คำรามออกมาว่า “โโฮโฮ! เจ้ากระเจง
น้อยช่างเป็นอาหาร โอชามื่อนี้ของข้าเสียนี้กระไร เร็วเข้า มาให้ข้า
กินเสียดีๆ ข้ายังไม่มีอะไรใส่ท้องมาเลยทั้งวัน”

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานเวียดนาม - จอมกะล่อน

กาลครั้งหนึ่ง มีเด็กหนุ่มคนหนึ่ง คนพากันเรียกว่า จอมกะล่อน เขาเป็นเด็กฉลาด แต่ก็เหมือนกับชื่อของเขาที่บอกกล่าวไว้ล่วงหน้า คือเขาใช้ความฉลาดส่วนใหญ่ไปในการเที่ยวพูดโป้ปดมดเท็จต่างๆ นานา เขาสนุกสนานกับการหลอกคนอื่นได้รอบบ้าน ไม่มีผู้ใดรอดจากการเป็นเหยื่อให้เขาหลอกต้มไปได้เลย แม้แต่ป้าและลุงผู้ซึ่งเลี้ยงเขามาจนเติบใหญ่หลังจากพ่อแม่ของเขาตายจากไป

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานลาว - เชียงเมียง

เชียงเมียงเป็นนิทานเจ้าปัญญาที่มีการเล่าสืบต่อกันมาเป็นจำนวน
ต่างๆ แล้วแพร่ กระจายไปทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะ
จำนวนของภาคอีสานนั้นมีหลายสำนวน แต่พอสรุปเรื่องได้ว่า
กษัตริย์องค์หนึ่งครองเมืองสิยุดทิยา มเหสีประสูติพระโอรสแต่โอร
ทำนายว่า จะเลี้ยงยาก ต้องหาเด็กที่เกิดวันเดียวกันมาเลี้ยงด้วย จึงไป
ขอลูกนางคำฮางซึ่งเกิดวันเดียวกันมาเลี้ยงร่วมกัน โดยให้นางสนม
เป็นคนเลี้ยง เมื่อโตขึ้นจึงถวายตัวเป็นมหาดเล็ก และมีช่วงหนึ่งได้
ออกบวชแล้วก็สึกออกมารับใช้กษัตริย์ต่อไป
ส่วนเนื้อเรื่องที่แสดงถึงความเป็นเจ้าปัญญาของเชียงเมียงนั้นมีเป็นตอนๆ

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

okmd

สำนักนายกรัฐมนตรี

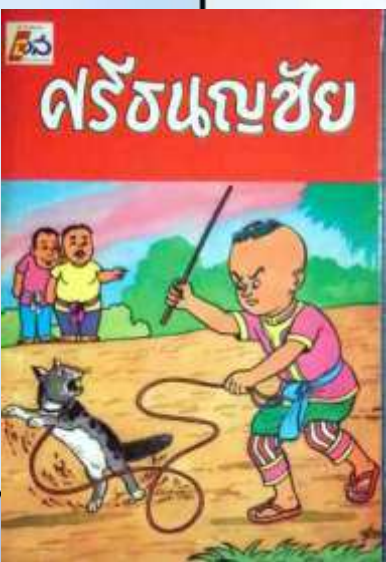
นิทานไทย - ศรีธนญชัย

นานมาแล้ว มีนางแก้วผู้หนึ่งเป็นคนใจบุญ ชอบทำบุญทำทานเสมอ วันหนึ่ง นางคิดอยากจะไปทำบุญอีกวัดหนึ่งที่อยู่คนละฝั่งแม่น้ำกับที่นางอยู่ เมื่อนางเตรียมข้าวปลาอาหารพร้อมแล้วที่จะไปทำบุญ แต่ฝนเกิดตกหนักน้ำท่วมนางไม่อาจจะข้ามไปได้ มีพระรูปหนึ่งพายเรือผ่านมานางขอโดยสารข้ามฟากไปกับพระ แต่พระรีบร้อนไม่ยอมหยุดฟังคำพูดของนาง นางจึงอธิษฐานขอให้มียักษ์ชาย ที่ได้อยู่ร่วมกับพระรูปนั้นและใช้กรรมเวรนี้กัน ต่อมานางก็มีลูกชายคนหนึ่ง ตั้งชื่อลูกว่า "ศรีธนญชัย" พออายุได้ ๑๑ – ๑๒ ขวบ นางก็ส่งไปอยู่วัดและได้ไปอยู่กับพระรูปนั้น

- แล้วก็มีเรื่องราวของศรีธนญชัยในการใช้ปัญญาเชิงกลอุบายออกมาหลายตอน ทั้งกับพระ กับคนในครอบครัว กับแขกต่างเมือง จนได้เป็นยอดตลกหลวง ซึ่งเขารักษาเกียรติภูมิความเป็นผู้มีไหวพริบดีปัญญา (ในทางฉลาดแกมโกง) ไว้จนวาระสุดท้ายของชีวิต

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานสิงคโปร์ - บาดังผู้ทรงพลัง

ครั้งหนึ่งในอาณาจักรยะโฮร์ มีทาสชายคนหนึ่งชื่อ บาดัง ทุกวันบาดังต้องออกไปทำงานหนักที่ในป่าเพื่อปรับพื้นดินให้แก่นาย โดยตัดโค่นต้นไม้ใหญ่ วางไซดักปลาในแม่น้ำใกล้ๆ วันหนึ่งบาดังผิดหวังเพราะไม่มีปลาในไซเลย แต่พอเขาก็มองดูใกล้ๆ ก็เห็นเกล็ดปลาและก้างปลาอยู่ก้นไซ ต้องมีปลาเข้าแน่ๆแต่จะต้องมีใครมากินมันหมด เขาคอยอยู่เป็นเวลานาน ฝ้ามองดูปลาซึ่งติดไซพยายามแหวกว่ายน้ำหนี แล้วเขาก็เห็นอสุรกายนัยน์ตาแดงก่ำ ผมหดหนายุ่งเหยิง เกรยาวลงมาถึงเอว พออสุรตนนั่นจะลงมือกินปลา บาดังก็กระโจนพรวดถึงตัวมัน “แกนั่นเอง ขโมยปลาของข้าไป” บาดังร้องทวาด คว้าเคราไว้ อสุรกายร้องวิงวอน “อย่าฆ่าข้าเลย อย่าฆ่าเลย ถ้านายปล่อยให้ข้ารอดชีวิต ข้าจะให้สิ่งที่นายปรารถนา ทรัพย์สิน อำนาจ กำลังกาย ล่องหนหายตัว หรือจะเอาอะไรก็ได้ ขออย่างเดียวโปรดอย่าทำร้ายข้าเลย” บาดังคิดอย่างรวดเร็ว ถ้าเขาขอทรัพย์สิน นายของเขาต้องเอาไปหมด สิ่งที่เขาอยากได้คือ กำลังกาย

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

รามเกียรติ์ - วรรณคดีประจำชาติ

- มาจากเรื่อง รามายณะ ของอินเดีย ปรากฏในหลายๆชาติ เช่น ลาว พม่า กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย
- นำสู่ นาฏศิลป์-ดนตรี การแสดงรำ

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

ก้าวที่ 2 การดำเนินงานต่อเนื่องจากเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลนิทานพื้นบ้านและนิทานอาชญากรรม จากผู้ทรงภูมิ (ไทย) “เปิดชีวิต อ่านเพื่อนบ้าน”

- คณะทำงานได้รวบรวมข้อมูลนิทานพื้นบ้านและนิทานอาชญากรรม จากผู้ทรงภูมิและนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลในลำดับต่อมา

อุทยานการเรียนรู้

okmd สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
สำนักนายกรัฐมนตรี

กรอบการศึกษา

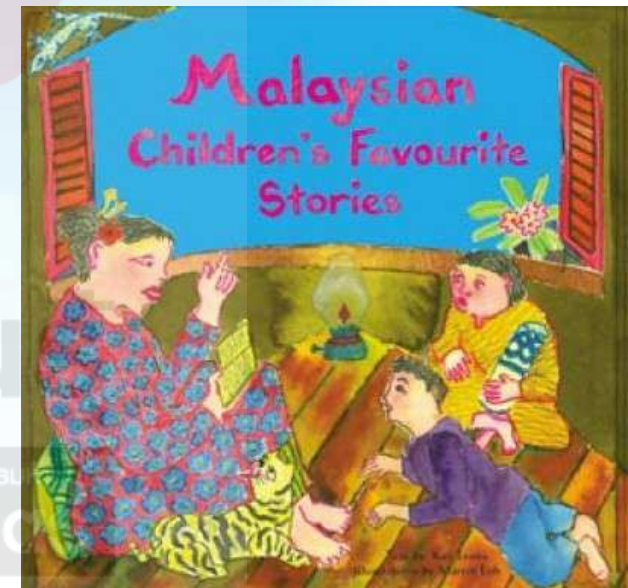
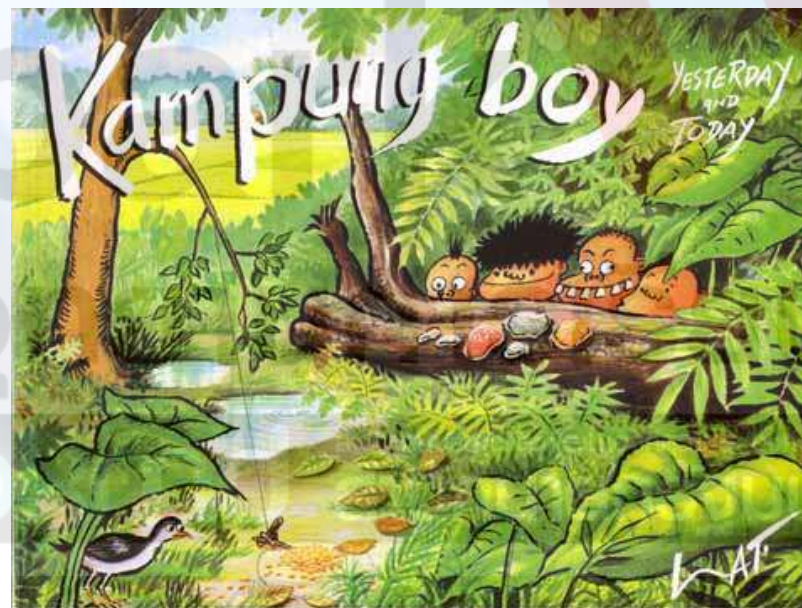
1. ศึกษาและคัดเลือกนิทานพื้นบ้าน และหนังสือนิทานที่สร้างขึ้นในประเทศ จากเรื่องเล่าดั้งเดิมหรือแต่งขึ้นใหม่โดยประเทศนั้นๆ เป็นนิทานที่ผลิตขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) เป็นต้นมา
2. วิเคราะห์เนื้อหา คุณค่าหลัก แก่นสาระ หลัก 2 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 คุณธรรมจริยธรรม ความดีงาม วิธีทางวัฒนธรรม ทักษะการใช้ชีวิต ทักษะวิชาการ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
 - 2.2 คุณค่าทางสุนทรียภาพ ความงามทางภาพและภาษา การเล่นกับคำและเสียง ความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบรูปเล่ม ภาพประกอบ

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

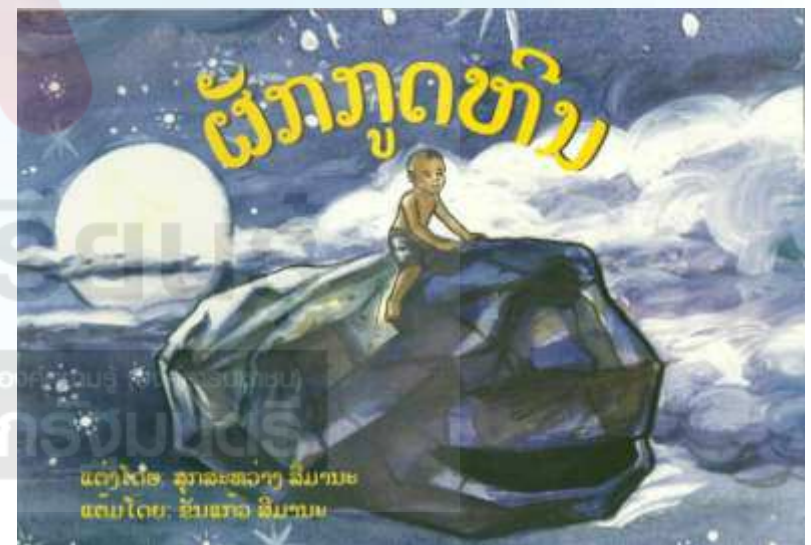
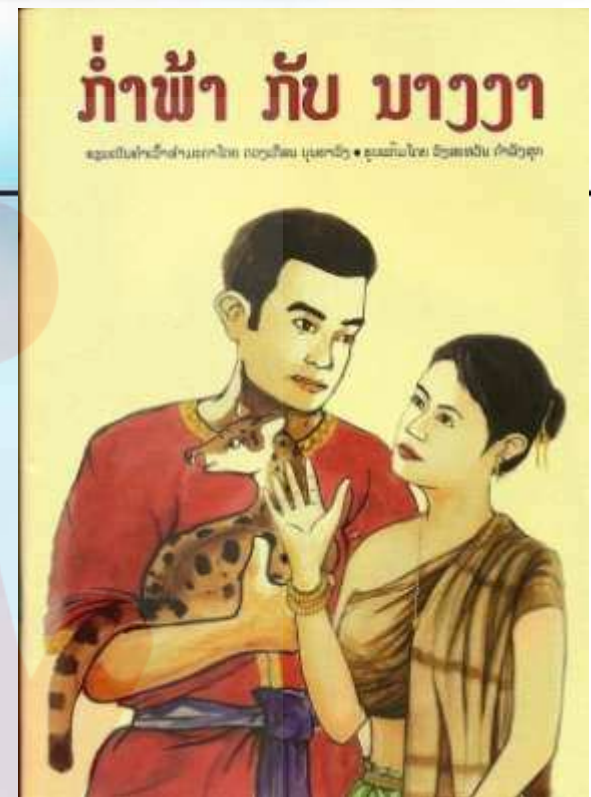
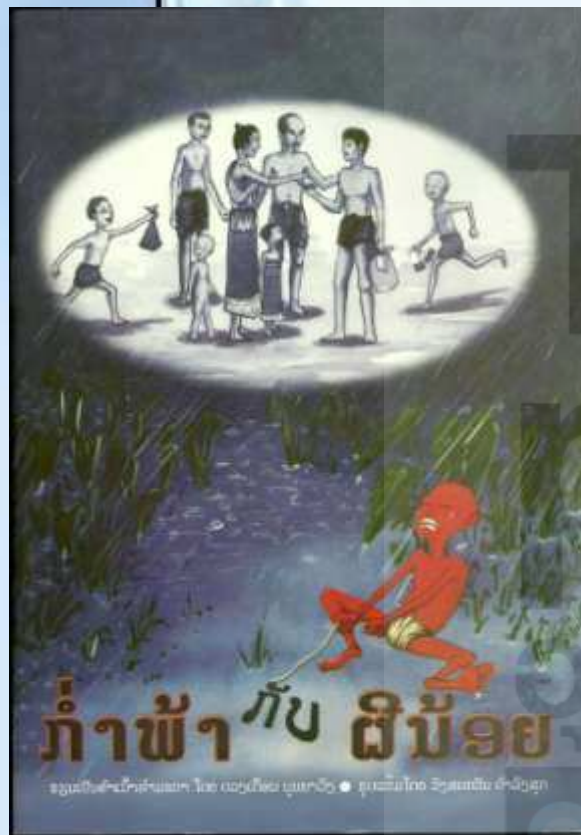
okmo

สำนักนายกรัฐมนตรี

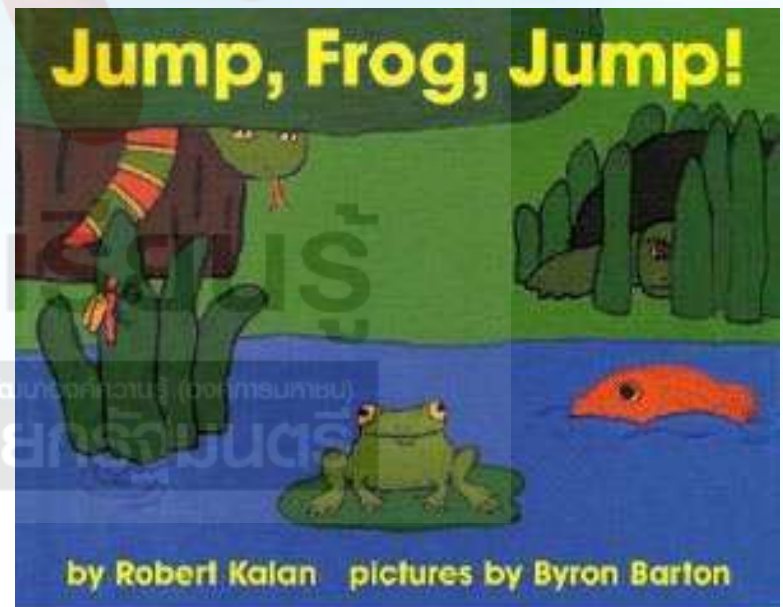
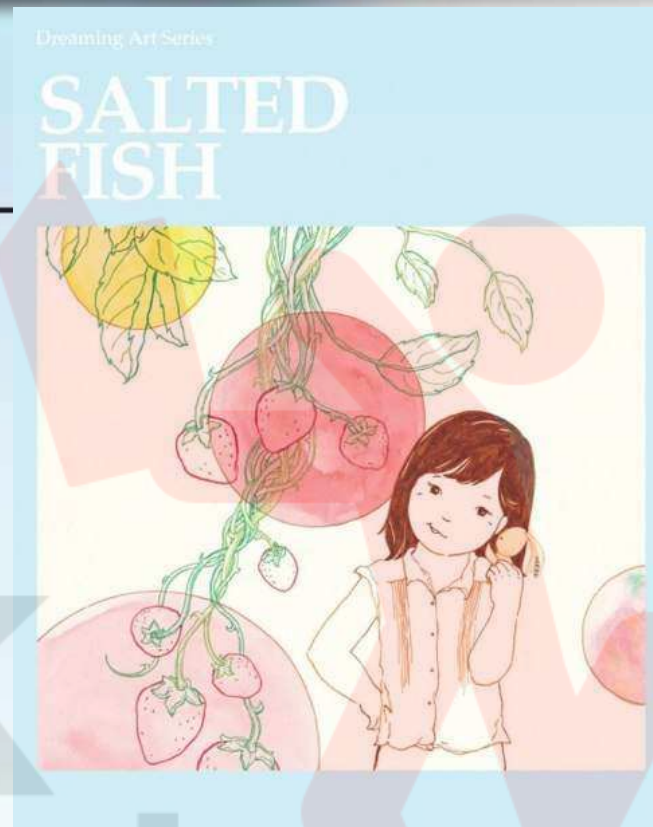
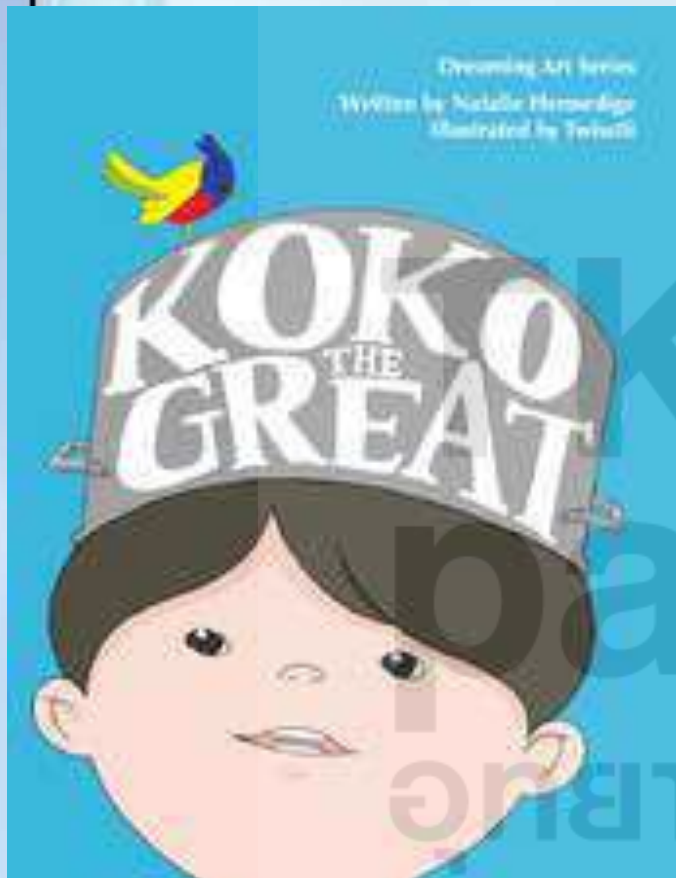
Malaysia

Laos

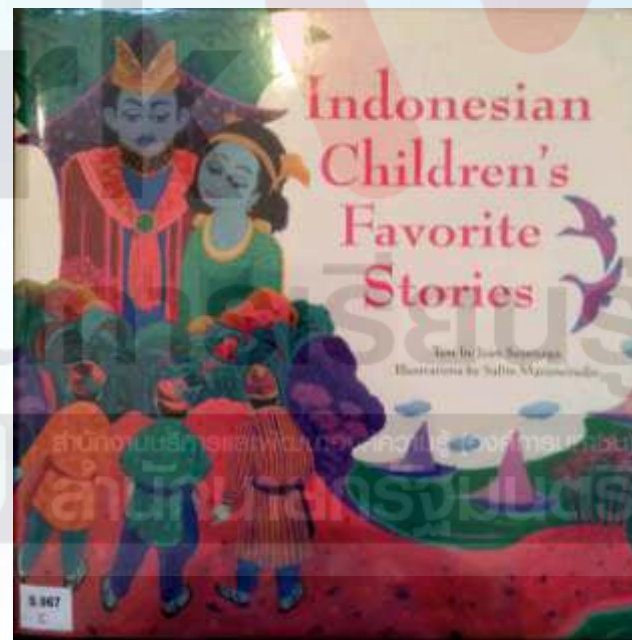
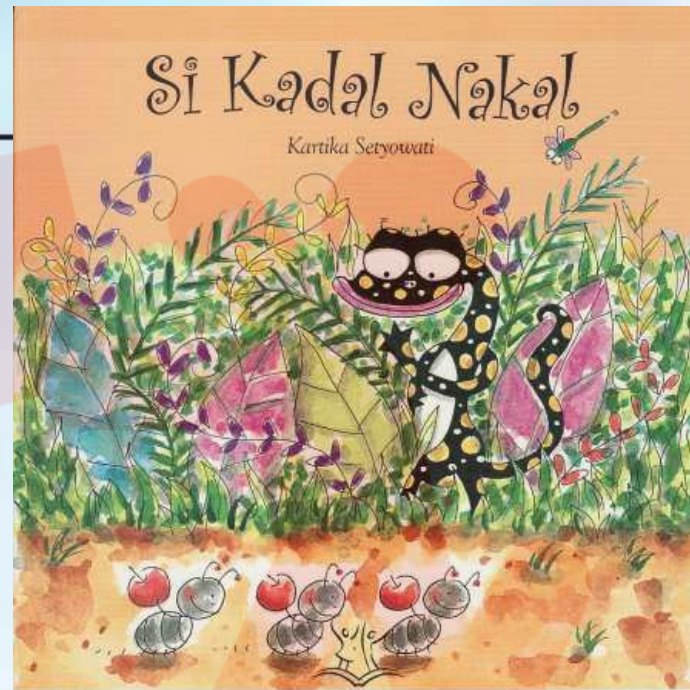
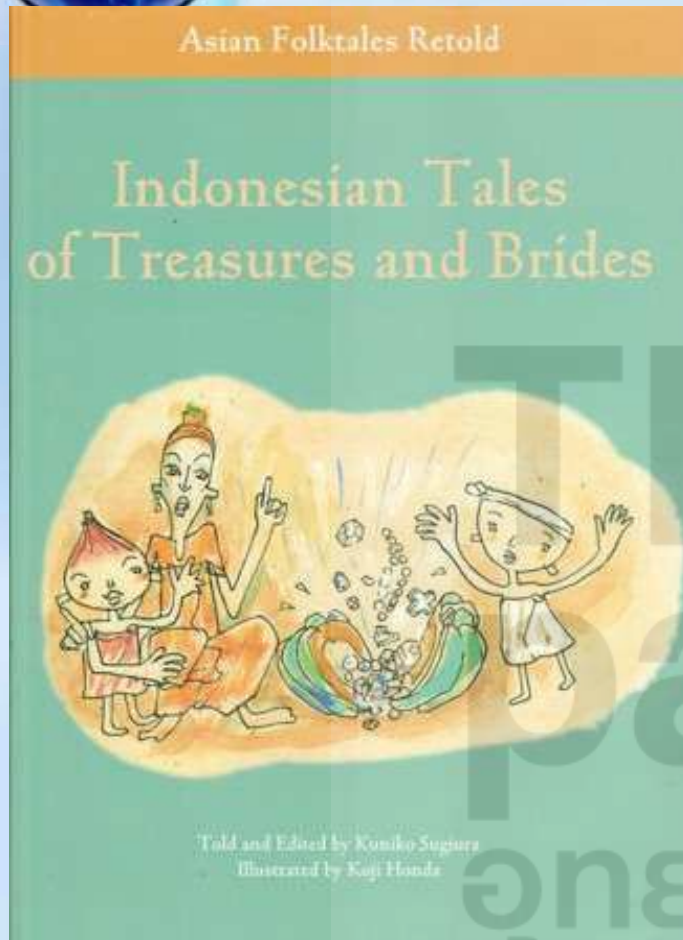

Singapore

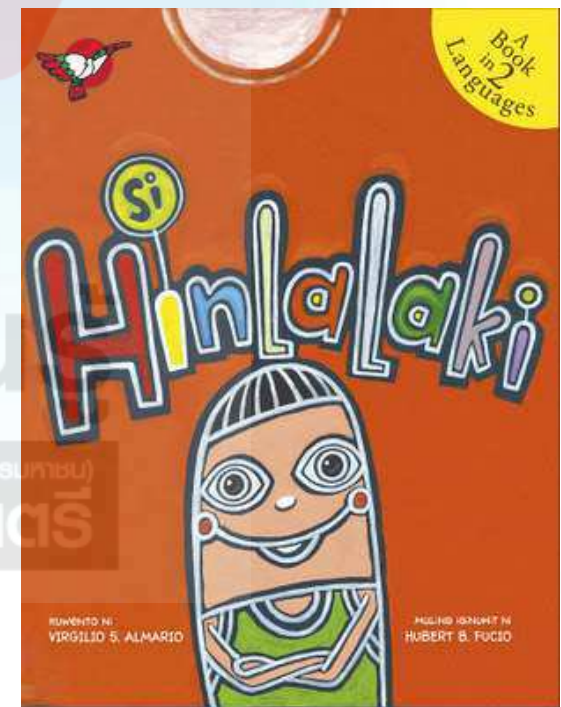
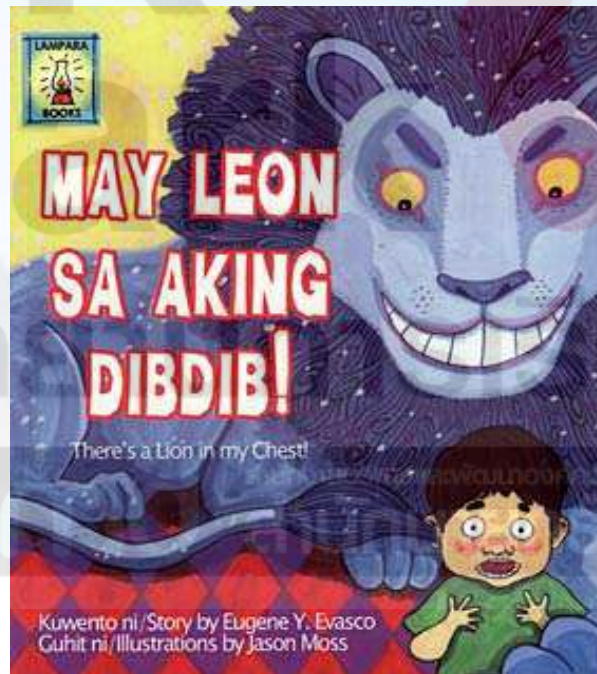
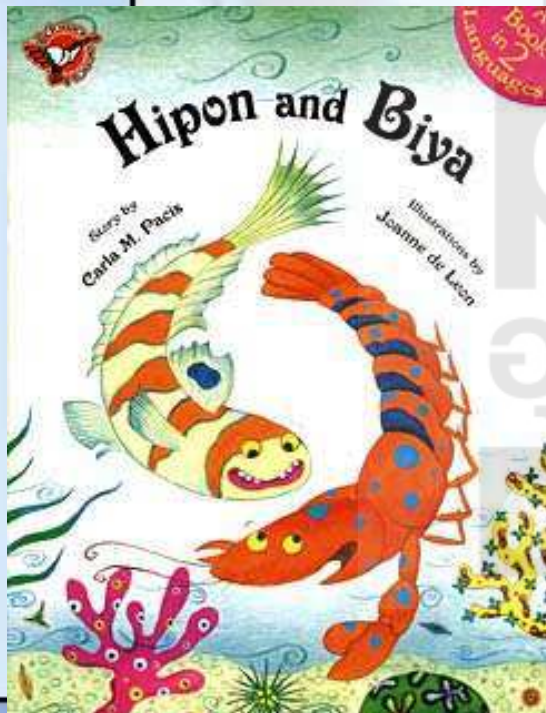
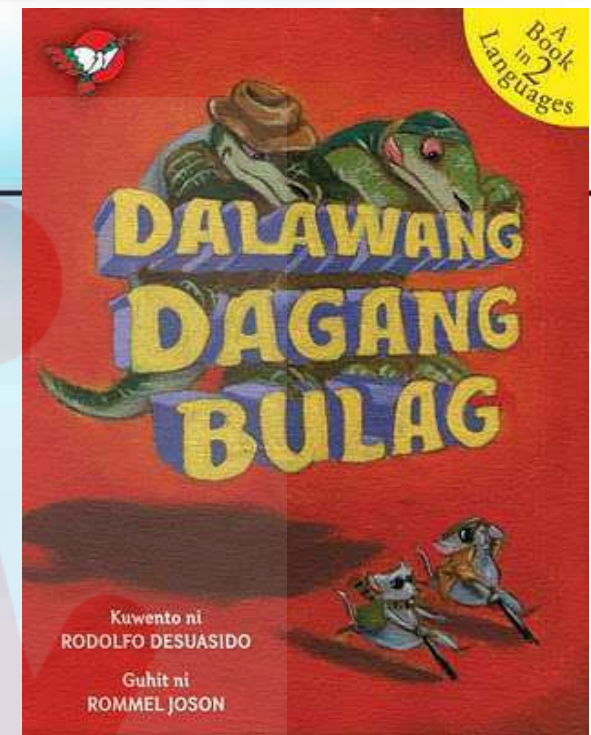
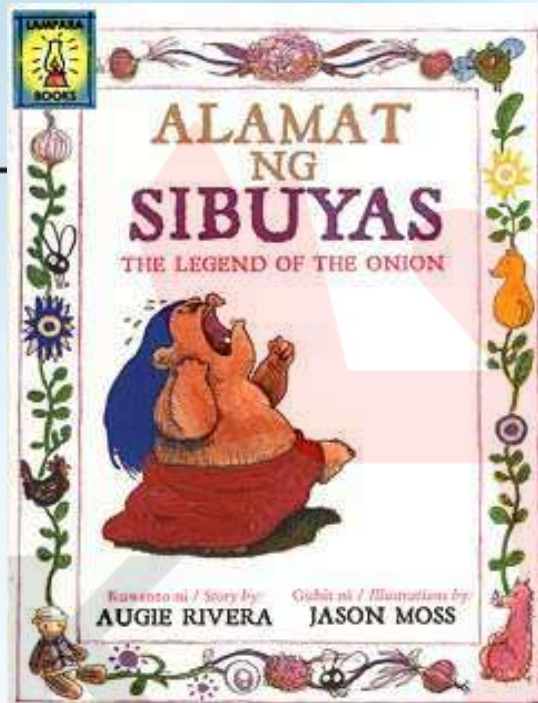
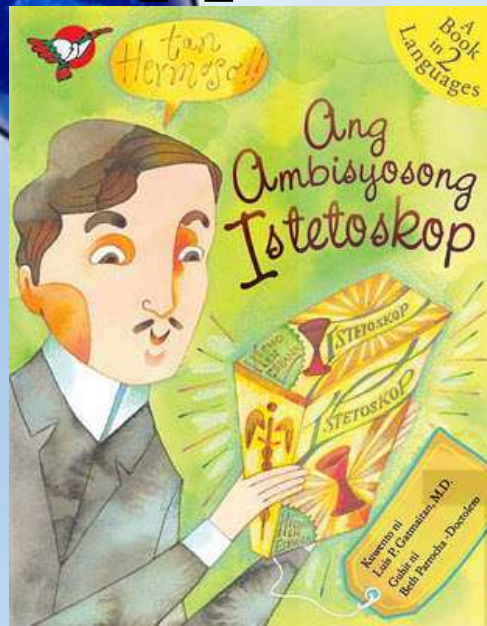

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
สำนักนายกรัฐมนตรี

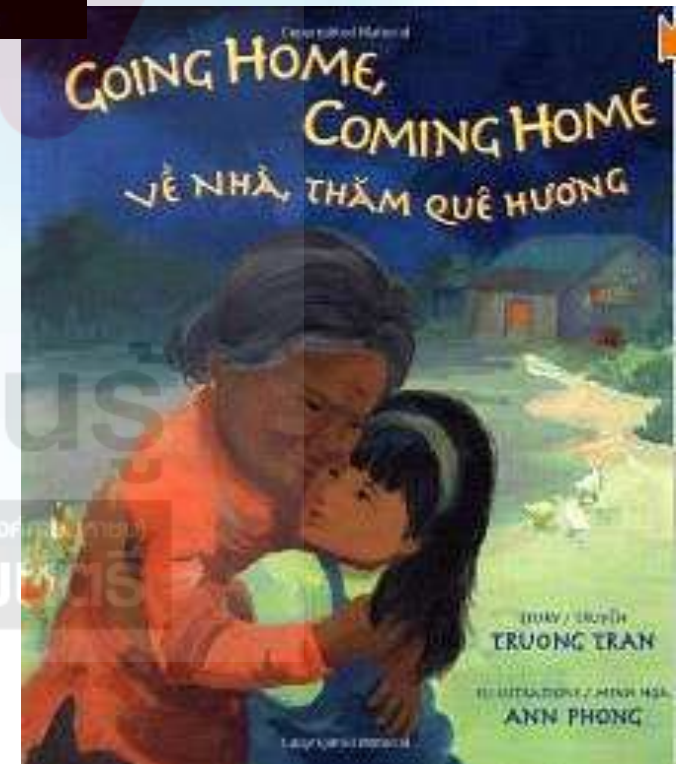
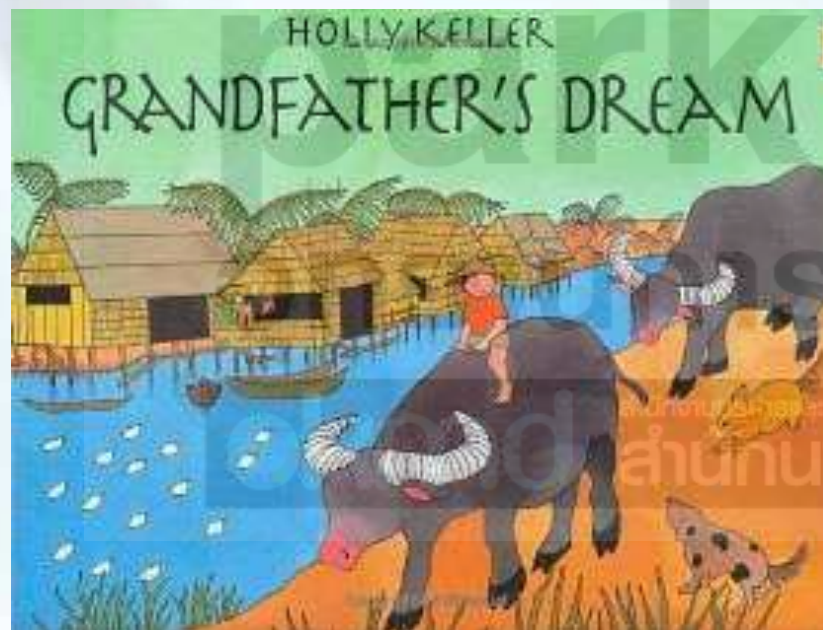
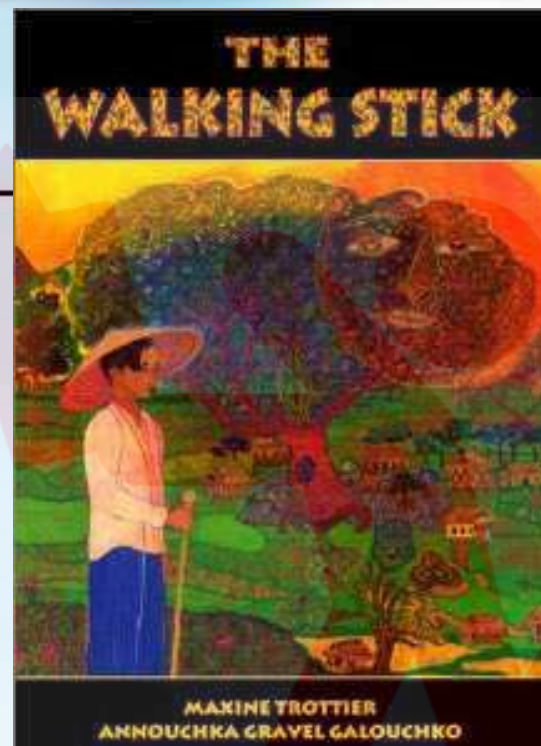
Indonesia

Philippines

vietnam

myanmar

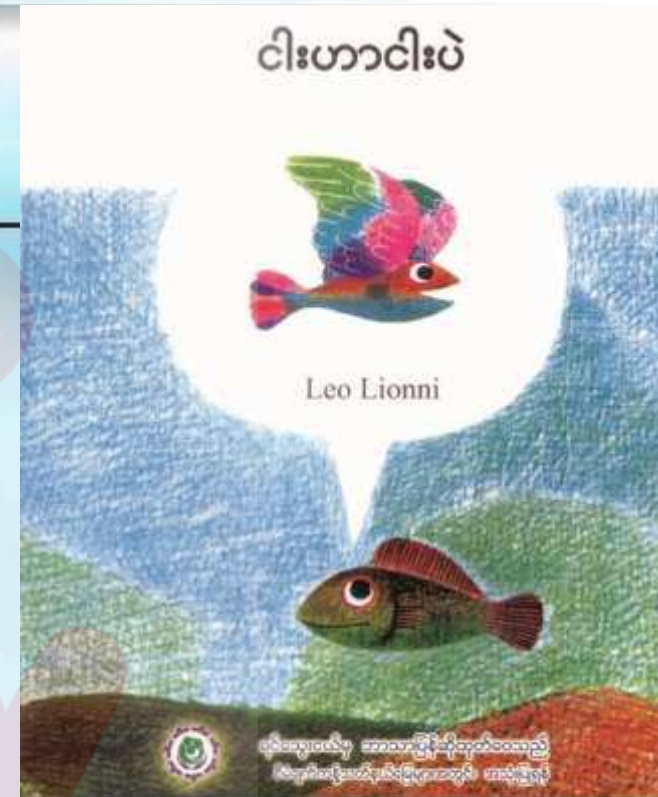
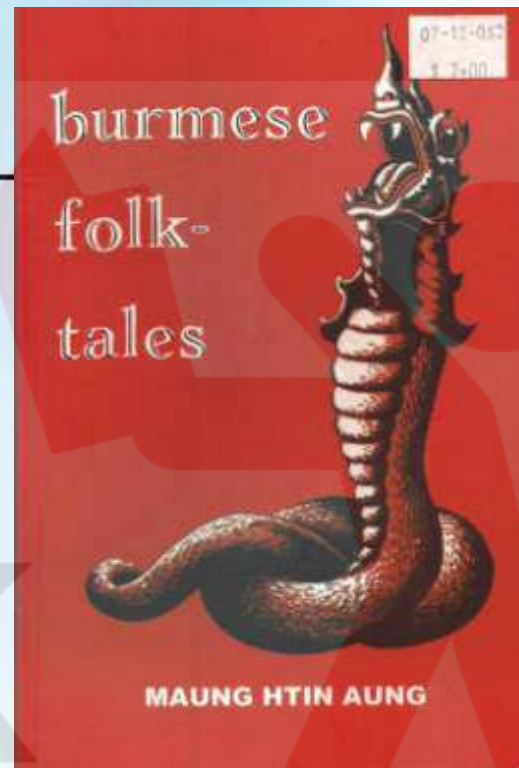

အကြောင်းအရာ

မိမိတို့နေထိုင်စားသောက်မှုပုံစံကို ငြီးငွေ့လာတဲ့အတွက် မိမိနဲ့မတူတဲ့ တခြားသူတွေနဲ့နေရာချင်း လဲလိုက်တဲ့ အိမ်ကြွက်နဲ့လယ်ကြွက်တို့အနေနဲ့ နေရာသစ်မှာ အဆင်မပြေမှုတွေ ကြုံတွေ့ရတဲ့အကြောင်း။

အကျိုးကျေးဇူး(သို့) သင်ယူမှု

မိမိတို့ပုံမှန်ကျင့်သုံးနေတဲ့ ချီးရာအစဉ်အလာတွေနဲ့ မိမိတို့ရဲ့ရပ်တည်မှုတွေထက် အခြားသူတွေကို အားကျပြီးအတုနဲ့နေထိုင်ခြင်းက လက်တွေ့မှာ အခက်အခဲတွေနဲ့ ကြုံတွေ့ရတတ်ကြောင်း။

အကြောင်းအရာ

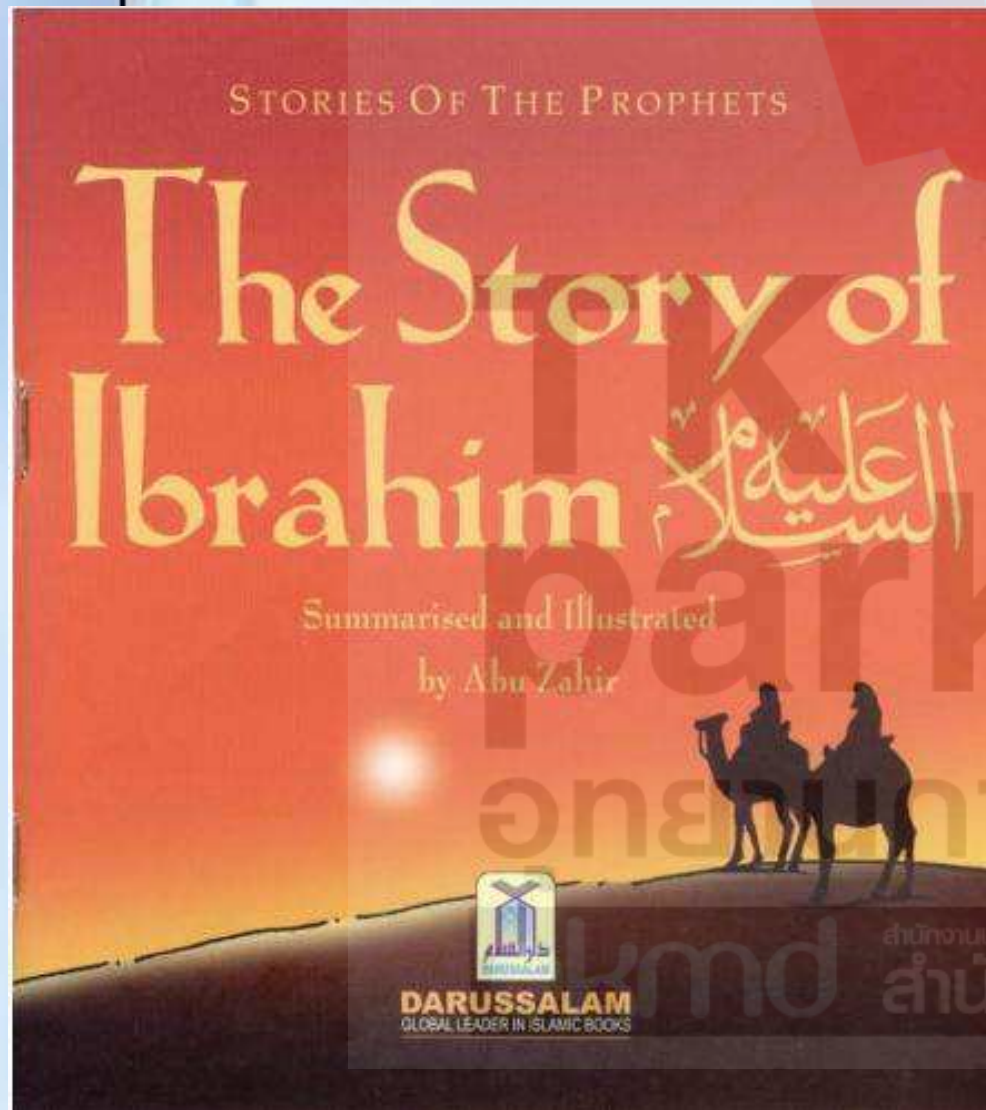
ငါးလေးတစ်ကောင်ဟာ သူနဲ့အတူ ကူးခတ်ဆော့ကစားနေတဲ့ ဖားလောင်းလေး တစ်ကောင်ကို ဘဝတူတွေလို့ ထင်မှတ်ထားတဲ့အတွက် ကုန်းပေါ်မှာ သူငယ်ချင်း ဖား မြင်ရတဲ့အရာတွေကို အားကျပြီး ကုန်းပေါ်တက်ရာက သူ့ဘဝအမှန်ကို သိရှိသွားတဲ့အကြောင်း။

အကျိုးကျေးဇူး(သို့) သင်ယူမှု

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီတိုင်းဟာ သီးခြားစနစ်လက္ခဏာတွေ ပိုင်ဆိုင်ကြတဲ့အတွက် တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်မှာ မတူတဲ့ အစွမ်းအစတွေ၊ အရည်အချင်းတွေ ကိုယ်စီရှိကြတာကို သိလာပေမည်။

Brunei

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

Camb

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากนิทานที่นำมาเป็นตัวอย่าง

- **ลาว** เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม
ความซื่อสัตย์ ความไม่ละโมภ
ความกตัญญูรู้คุณ
- **ไทย** เน้นถึงความขยันหมั่นเพียร
- **ฟิลิปปินส์** เน้นความฉลาด
ปฏิภาณไหวพริบในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- **สิงคโปร์** เน้นความสัมพันธ์ในครอบครัวและ
คนรอบข้าง จนถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม
- **อินโดนีเซีย** เน้นการเสียสละ การเอื้อเฟื้อ
ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันระหว่าง
ธรรมชาติรอบตัว การเกิดขึ้นจากธรรมชาติ
และกลับคืนสู่ธรรมชาติ (ตามคติความเชื่อของ
ชาวบาหลี่)
- **บรูไน** เน้นเรื่องการมีคุณธรรมในการ
ดำเนินชีวิต โดยชี้ให้เห็นคุณและโทษของการมี
และไม่มีคุณธรรม

สุนทรียะด้านศิลปะ

ภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญในการเล่าเรื่องหรือสื่อสารกับเด็ก นักวาดหรือคนทำภาพประกอบจึงต้องพิถีพิถันการทำภาพมากยิ่งขึ้น เพราะนอกจากจะคำนึงถึงความงามของภาพแล้ว ยังต้องคำนึงถึงอารมณ์ความรู้สึกที่สื่อสารถึงเด็กด้วย

ผู้วาดภาพประกอบมักจะสอดแทรกศิลปวัฒนธรรมของประเทศตนเข้าไปด้วย เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของพื้นถิ่นหรือภูมิภาคของตนเอง

- อุบายเศรษฐี และ ข้าวเพียงเมล็ดเดียว (ไทย)
- Ang Kapatid ng Tatlong Marya : ชายหนุ่มกับพี่สาวทั้งสามที่หายไป และ Ayu And The Perfect Moon : อายุกับคืนพระจันทร์เต็มดวง (อินโดนีเซีย)

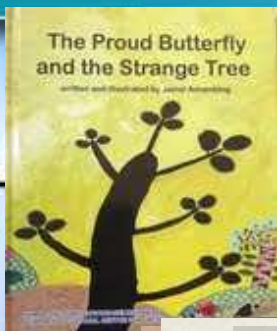
นิทานไทย - ข้าวเพียงเมล็ดเดียว

โอแม่โพสพ ลูกน้อยเคารพ เรียกแม่คิ้วเหิร แม่ทองร้อยซัง ฟังลูกร้อง
เชิญ วันนี้ดำเนิน เชิญมาเถิดขวัญแม่เอ๋ย.....

- จากนิทานชาวบ้าน อ.สมบุญ คิงขมานันท์ ประพันธ์เป็นกาพย์
สุรางคนางค์ 28 ให้เด็กๆ จดจำง่าย จุดเด่นคือเรื่องนี้สอนให้รู้จัก
คุณค่าของข้าวที่มีประโยชน์มากหลายต่อมนุษย์ และสะท้อนให้
เห็นวิถีชีวิตทางภาคใต้ ... หนังสือเล่มนี้ได้รับรางวัลชมเชย
ประเภทหนังสือสวยงามสำหรับเด็ก ปี พ.ศ. 2553 ที่ถ่ายทอด
ความงามของศิลปะไทยร่วมสมัยให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ โดย ศ.ปรีชา
เถาทอง

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานมาเลเซีย - The ผีเสื้อจอมแบ่งกับด

Every day, the proud butterfly would go to the strange tree and beg for forgiveness.

It promised never to be proud and boastful o

One day, something happened to the proud butterfly...

It changed back to its original colours.

It was so beautiful.

From that day onwards, it became a kind-hearted butterfly.

All its friends now called it the 'beautiful butterfly'.

สุนทรียะด้านภาษา

การแต่งนิทานสำหรับเด็ก ผู้แต่งต้องเข้าใจโลกของเด็ก เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก และต้องแต่งด้วยเจตนาที่ดีที่มีต่อเด็ก มีมุขแอบคูล จึงจะเป็นที่ประทับใจของเด็ก

- แมวยายปิ้ง (ไทย)
- Ang Kapatid ng Tatlong Marya : ชายหนุ่มกับพี่สาวทั้งสามที่หายไป และ Ayu And The Perfect Moon : อาญากับคืนพระจันทร์เต็มดวง (อิน โคนีเซีย)

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

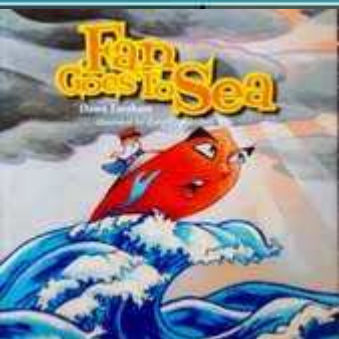

นิทานไทย - แมวยายปุง

เรื่องโดย คำรงค์คดี บุญสูง / ภาพประกอบโดย ชารทิพย์ สมบัติแก้ว
ผู้จัดพิมพ์ ชมรมเด็ก

ยายปุงเลี้ยงแมวไว้ตัวหนึ่ง แต่แกไม่ค่อยดูแลปล่อยแมวให้ผดออยาก วันหนึ่งแมวหิวจนทนไม่ได้มันจึงกินทุกอย่างที่ขวางหน้า เช่น กุ้ง หม้อต้มกุ้ง ยายปุง ตาฉาบ นกยาง 5 ตัว ฯลฯ จนมันมาพบลุงสำราญชาวสวนที่เอาหญ้าให้มันกิน แมวน้อยจึงคายทุกอย่าง ที่มันกินออกมา แล้วยายปุงสัญญากับตัวเองว่าจะไม่ปล่อยให้แมวผดออยากอีกต่อไป

ผู้ประพันธ์ได้ใช้ลูกเล่นหรือการเล่นคำแบบไทยๆ คือมีคำสรว้อยและด้วยความสามารถของผู้ประพันธ์ที่สามารถนำคำสรว้อยเหล่านั้นมาร้อยเรียงจนสามารถอ่านจากหน้าไปหลังและอ่านจากหลังไปหน้า เช่น อ่านจากหน้าไปหลัง “ กุ้ง หม้อต้มกุ้ง ยายปุง เปิบป๊าบ ตาฉาบ โน่งฉ่าง นกยาง 5 ตัว หนูพัว ลีชมพู่ เจ้าหมูเหละแหละ เจ้าแพะ โลเล พระเอกลิเก เสียงหวาน” อ่านจากหลังไปหน้า “เสียงหวาน พระเอกลิเก โลเล เจ้าแพะ เหละแหละ เจ้าหมู ลีชมพู่ หนูพัว 5 ตัว นกยาง โน่งฉ่าง ลุงฉาบ เปิบป๊าบ ยายปุง หม้อต้มกุ้ง กุ้ง” วิธีการนี้นอกจากจะแสดงถึงลูกเล่นด้านภาษาแล้วยังทำให้ผู้ฟังสนุกกับเสียงของภาษาคำด้วย

นิทานมาเลเชีย - Fan Goes to Sea

การใช้ตัวละครตัวเอกในเรื่อง เป็นผู้ออกเล่าเรื่องราวความหลากหลายของเชื้อชาติ โดยมุ่งให้เห็นถึงการยอมรับความต่างซึ่งกันและกัน ใส่รายละเอียดลงในชื่อของตัวละครและเรื่องราว

'Goodnight Fan,'
they whispered,
Fan smiled.
He no longer minded the caterwauling.
He had done a good day's work.
He settled down on Sultan's broad, safe deck.
He closed his eyes and went to sleep, to dream of
adventures, where the seagulls fly, far, far away.

การสร้างเสริมคุณค่า/ การปรับปรุงพฤติกรรมนิสัย

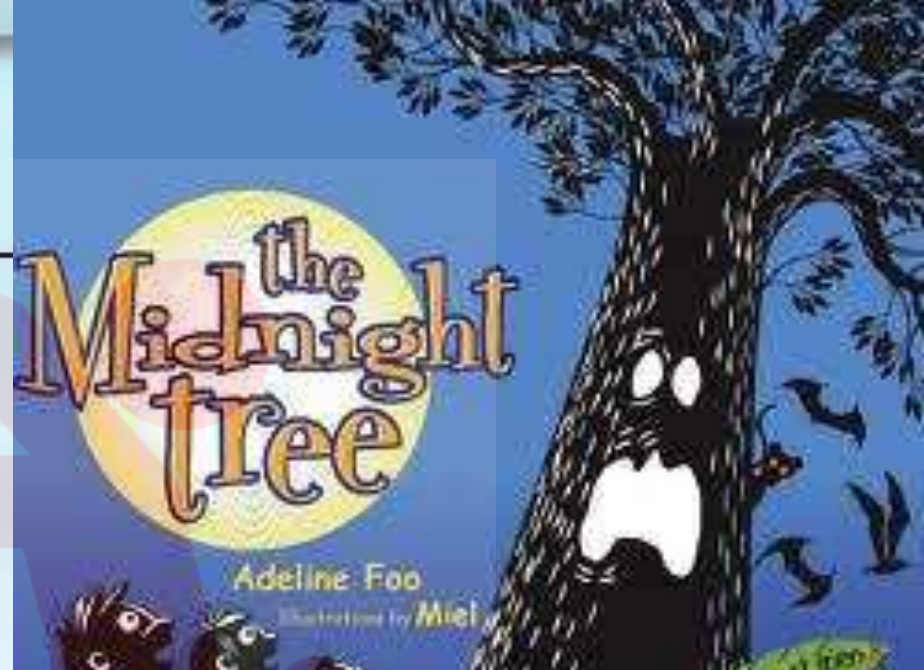
- นิทานมีคุณค่าต่อการพัฒนาทางอารมณ์ พฤติกรรม และเจตคติ ที่ดีซึ่งการเล่านิทานนั้นสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและความรู้สึกนึกคิด โดยผ่านตัวละครในนิทานที่เล่า และมีงานวิจัยหลายเรื่องที่ได้ทดลองซึ่งได้ผลว่า นิทานช่วยส่งเสริม และพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ
- นิทานเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก โดยที่เด็กไม่รู้สึกรู้ว่าถูกชักจูง เพราะเด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินขณะได้ฟังนิทาน

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

The Midnight Tree

Rainforest Facts

The Tembusu

This story is inspired by the Tembusu tree, one of which stands on the grounds of the Singapore Botanic Gardens. A majestic tree, it is believed to be about 150 years old.

A native of Singapore, the Tembusu can grow up to 40 metres tall. The tree blooms twice a year and its white flowers have a strong fragrance, especially in late evenings, which help to draw pollinators. Its fruits are round red berries with lots of small seeds. They are eaten by birds and bats, which help to disperse the seeds for pollination.

The Tembusu is pollinated by the Common Fruit Bat and Cave Nectar Bat in the night.

- pollinator
- fruit bat
- fragrance
- seeds

"A fruit bat! So it's not a vampire," Ben said laughingly.

การเดินทางของนิทาน

บทวิเคราะห์ สายธารแห่งนิทานในประชาคมอาเซียน
ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีภูมิหลังและที่มา โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่
ค่อนข้างหลากหลายและแตกต่าง ขณะเดียวกันก็มีความคล้ายคลึงใน
บางส่วนด้วยลักษณะทางกายภาพ

ในทางประวัติศาสตร์ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วน
ใหญ่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียและจีน ซึ่งแต่ละประเทศต่าง
ก็รับเอาวัฒนธรรมจากทั้งสองชาตินี้เข้ามาในระดับที่แตกต่างกัน เช่น ไทย
และลาวได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียเป็นส่วนใหญ่ ส่วน
เวียดนามได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากจีนเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง (ไทย-ลาว-กัมพูชา-เมียนมาร์-เวียดนาม)

- ไทย-ลาว-กัมพูชา มีรากวัฒนธรรมเดียวกันจากอินเดียและขอม จึงมีความพร้อมของวัฒนธรรมมากกว่าเมียนมาร์-เวียดนามซึ่งได้รับอิทธิพลจากจีน
- คุณงามความดี ความเชื่อเรื่องเทวดา นางไม้ เทพต่างๆ คุณธรรม จริยธรรม ภูตผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ
- การรำลึกและกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับ
- อิทธิพลมาจากภาษาสันสกฤต

กลุ่มวัฒนธรรมมาเลเซีย-อินโดนีเซีย- บรูไน ดารุสซาลาม-สิงคโปร์

- ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม
- ใช้ภาษามลายู (หรือมลายู) - มีการตกลงร่วมกันระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไน ว่าใช้บาฮาซารีเยา (Bahasa Riau) เป็นมาตรฐาน อันเป็น ภาษาของหมู่เกาะรีเยา ซึ่งถือว่าเป็นต้นกำเนิดของภาษามลายูมาแต่เดิม
- ศิลปะการเชิดหนังหรือหุ่น
- ความหลากหลายทางเชื้อชาติ (ยกเว้น บรูไน)

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

กลุ่มวัฒนธรรมฟิลิปปินส์

- วัฒนธรรมของฟิลิปปินส์เป็นการผสมผสานกันระหว่างตะวันตกและตะวันออก ได้รับอิทธิพลจากสเปน
- มีการใช้ภาษามากกว่า ๑๗๐ ภาษา

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

การพัฒนางานด้านวรรณกรรมและหนังสือนิทาน ภาพสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน

1. กลุ่มประเทศที่ยังคงใช้นิทานที่เป็นนิทานพื้นบ้านหรือนิทานสอน
ทางศาสนาหรือตามความเชื่อ โดยใช้รูปแบบการเล่าปากเปล่าเป็นหลัก
ถ้าเป็นหนังสือ จะเป็นหนังสือที่ใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอน

ได้แก่ เมียนมาร์ บรูไน และชุมชนมุสลิมในประเทศต่างๆ

- นิทานที่เป็นเรื่องเล่าจะมีการดำเนินเรื่องอย่างง่ายๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน วิธีการที่เล่า
ก็เป็นไปอย่างง่ายๆ ตรงไปตรงมา มักจะเริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครสำคัญของ
เรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นรุ่นพ่อ-แม่ของพระเอกหรือนางเอก แล้วดำเนินเรื่องไปตามเวลา
ปฏิกิติน ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาคล่องไป
จนจบเรื่อง ซึ่งมักจะจบแบบมีความสุข หรือสุขนานุกรม ถ้าเป็นนิทานคติ ก็มักจะ
จบลงว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....” ถ้าเป็นนิทานชาดกก็จะบอกว่าตัวละคร
สำคัญของเรื่องในชาติต่อไป ไปเกิดเป็นใครบ้าง ถ้าเป็นนิทานปริศนา ก็จะจบลงด้วย
ประโยคคำถาม

การพัฒนางานด้านวรรณกรรมและหนังสือนิทาน ภาพสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน

2. กลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนางานภาพประกอบหนังสือ

ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม

นิทานและหนังสือที่มีในระบบช่วงแรกจะเป็นหนังสือแปลมาจากประเทศขององค์กร ไม่หวังผลกำไรที่มาช่วยเหลือสนับสนุน หนังสือสำหรับเด็กประเภทต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนค่าพิมพ์จากองค์กร แล้วแจกจ่ายฟรีไปตามโรงเรียนต่างๆ บางองค์กรอาจมีการจัดจำหน่ายในราคาไม่สูงมากนัก

นิทานที่นำมาทำเป็นหนังสือช่วงแรก มักเป็นนิทานพื้นบ้าน ที่ถอดความการเล่ามาเป็นตัวหนังสือ แล้วให้นักวาดใส่ภาพประกอบเพื่อสร้างสีสันให้กับหนังสือ ต่อมาจึงมีการพัฒนาโดยการให้ทั้งเรื่องและภาพมีส่วนในการเล่าเรื่องไปด้วยกัน

ปัจจุบัน ได้มีโครงการเชิญนักเขียนนักวาดจากไทย อาทิ อ.ปรีดา ปัญญาจันทร์ ไปอบรมเพิ่มพูนทักษะให้กับนักวาดในประเทศลาว

การพัฒนางานด้านวรรณกรรมและหนังสือนิทาน ภาพสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน

3. กลุ่มประเทศที่พัฒนางานภาพและงานเขียน

ไต้หวัน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์

มีการส่งเสริมให้จัดทำหนังสือสำหรับเด็กด้วยวิธีการต่างๆ ปัจจุบันมี
สำนักพิมพ์หลายแห่งได้ผลิต สร้างสรรค์และจัดพิมพ์หนังสือที่ดีสำหรับเด็กมากยิ่งขึ้น

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

การพัฒนางานด้านวรรณกรรมและหนังสือนิทาน ภาพสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน

4. กลุ่มประเทศที่สร้างสรรค์นิทานและหนังสือภาพ โดยอิงตาม หลักการพัฒนาการของเด็ก และความเหมาะสมตามช่วงวัย

ได้แก่ ไทย สิงคโปร์

- สิงคโปร์นับเป็นตลาดใหญ่ตลาดหนึ่งในเอเชียในเรื่องหนังสือและวรรณกรรม โดยเฉพาะหนังสือที่มีต้นฉบับจากยุโรปและสหรัฐอเมริกา ที่มักจะอิงกับหลักการพัฒนาการของเด็ก ทฤษฎีจิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก
- “โครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart” ของไทย

อุทยานการเรียนรู้

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

การพัฒนางานด้านวรรณกรรมและหนังสือนิทาน ภาพสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน

5. กลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษร่วมด้วย

ได้แก่ สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย

นิทานและหนังสือจะเป็น 2 ภาษา คือภาษาถิ่นและภาษาอังกฤษ ในประเทศ
มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก เป็นภาษาที่ใช้
สื่อสารกันอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นในชีวิตประจำวัน การศึกษาหรือการทำงาน โดยทั้ง
3 ประเทศนี้ รัฐบาลได้ระบุให้ภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในภาษาราชการของแต่ละประเทศ
ร่วมกับภาษาถิ่น แม้ว่าจะมีภาษาประจำชาติเป็นภาษาหลัก แต่ผู้คนมากกว่า 80 % ใน
ประเทศเหล่านี้ ก็ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันต่าง ๆ และ
ในวงการค้า ธุรกิจ แวดวงการศึกษา หนังสือแบบเรียนหรือหนังสือประเภทอื่นๆ จึงจัดทำ
ขึ้นเป็นภาษาอังกฤษหรือ 2 ภาษา เป็นส่วนใหญ่

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

okmd

สำนักนายกรัฐมนตรี

วิเคราะห์ภาพรวมของนิทานแต่ละประเทศ คุณค่าคุณธรรมจริยธรรมและวิถีวัฒนธรรมที่ ส่งผ่านนิทาน

- การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน
- การมี “สติ” เมื่อเกิดปัญหา - การผูกปมปัญหาหรือสร้างปัญหา
ก่อน จากนั้นจึงหาวิธีคลี่คลายปัญหานั้นๆ

เช่น นิทานจากประเทศกัมพูชา เรื่อง มदनน้อย ในเรื่องมदनน้อยจะข้ามไปหาภินิหารอีกฝั่ง
หนึ่ง น้ำในคลองคือปัญหาหรืออุปสรรคที่มदनน้อยจะต้องหาวิธีเอาชนะเพื่อฟันฝ่า
อุปสรรคนั้นๆ ให้ได้ มदनน้อยใช้วิธีหลายวิธีด้วยความมานะอดทน ไม่ว่าจะใช้ใบไม้
เป็นเรือ เมื่อไม่สำเร็จก็ใช้มะพร้าวผ่าครึ่งแทน แต่มะพร้าวผ่าครึ่งมีรูรั่วก็หาวิธีอุดรูรั่ว
จนสามารถข้ามน้ำได้สำเร็จ สอดคล้องกับสำนวนที่ว่า “สติมา ปัญญาเกิด” และที่
สำคัญปัญหาเหล่านั้นถูกแก้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

- การใช้นิทานที่เป็นไปอย่างกลมกลืนกับหลักการสอนทาง
ศาสนา

วิเคราะห์ภาพรวมของนิทานแต่ละประเทศ คุณค่าคุณธรรมจริยธรรมและวิถีวัฒนธรรมที่ ส่งผ่านนิทาน

- ความกตัญญูรู้คุณ
- ความซื่อสัตย์-สุจริต-ไม่โลภ
- การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การตระหนักรู้เห็น
คุณค่าในตนเอง (self - esteem)

ส่วนใหญ่จะพบในนิทานของกลุ่มประเทศที่มีความหลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงทางประชากรสูง (เนื่องจากนโยบายการเปิดประเทศเสรีมากขึ้น) เช่น ประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เป็นต้น

อุทยานการเรียนรู้

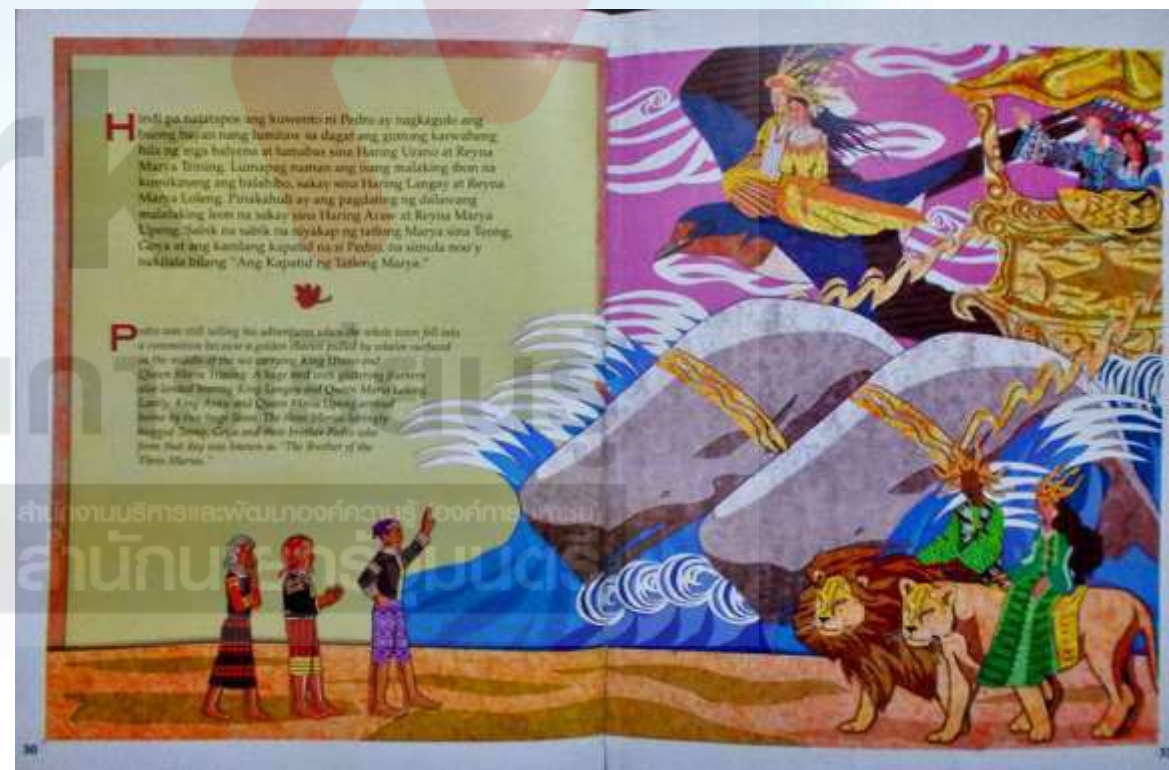
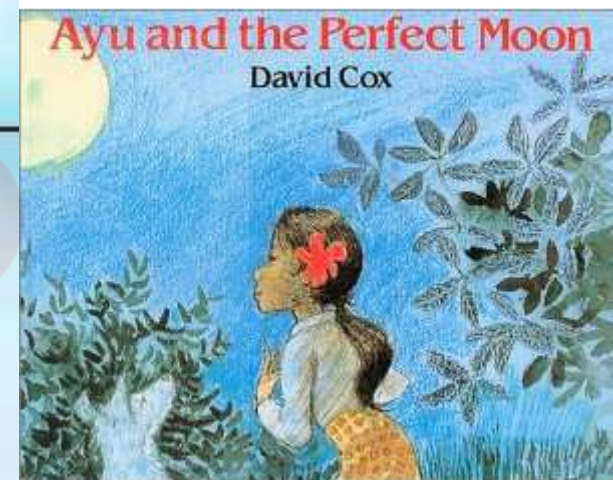
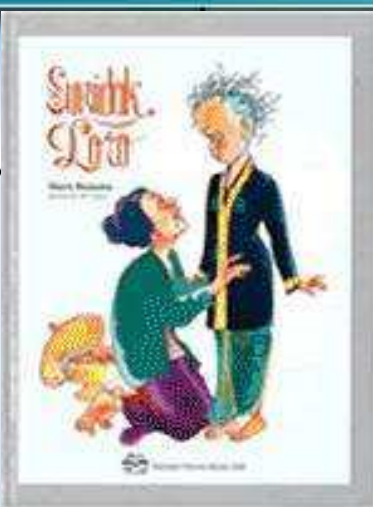
okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

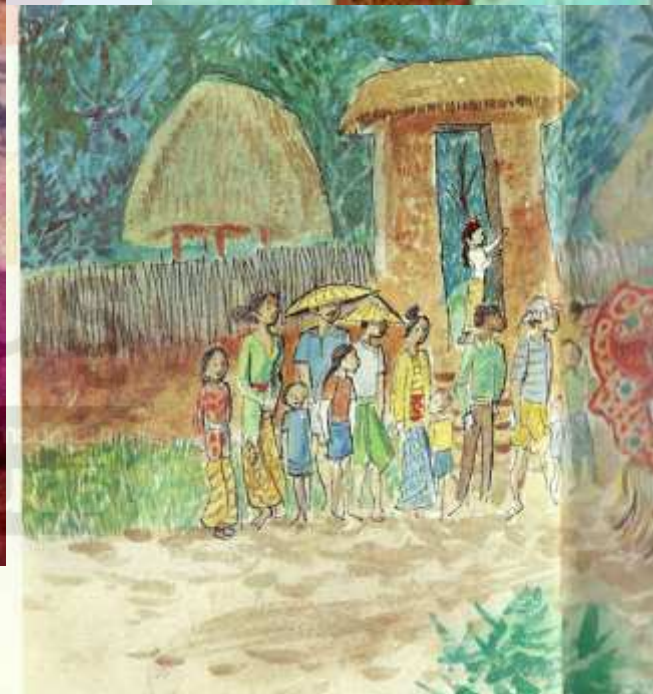
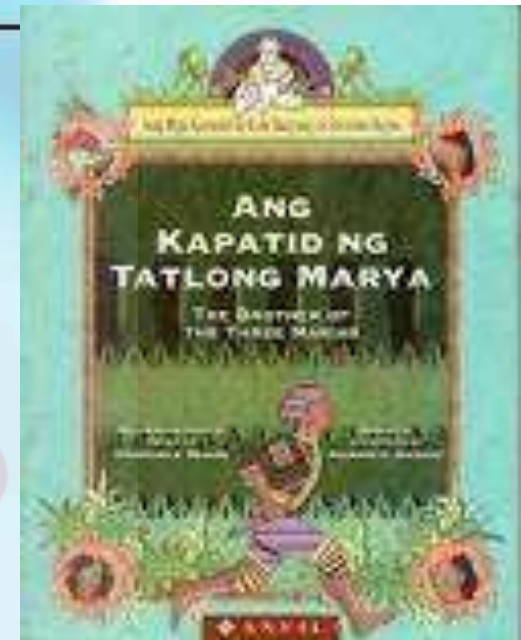
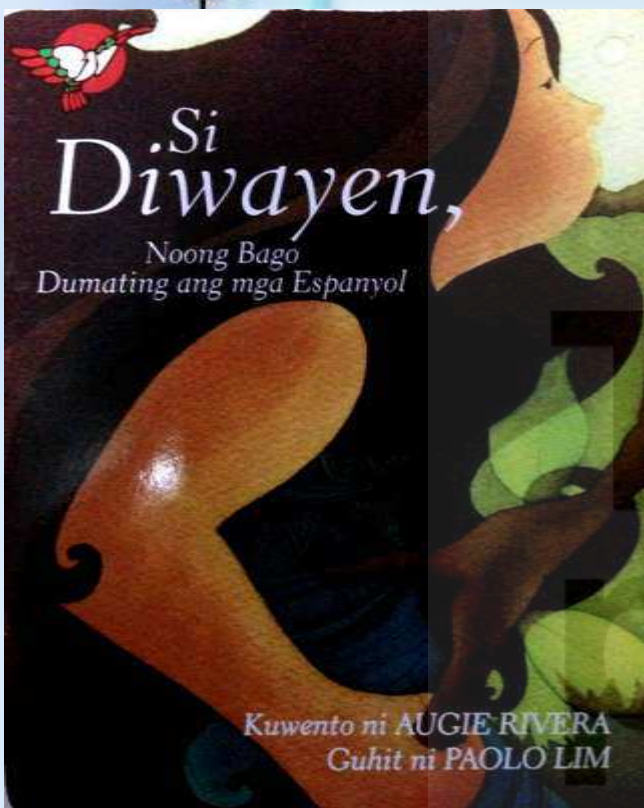
อิน โคนีเซีย - อายุ (บาห์ลี)

และ ชูวัก โรโล (ชาว)

ฟิลิปปินส์ - พี่น้องมาเรีย และ ดิไวยัน

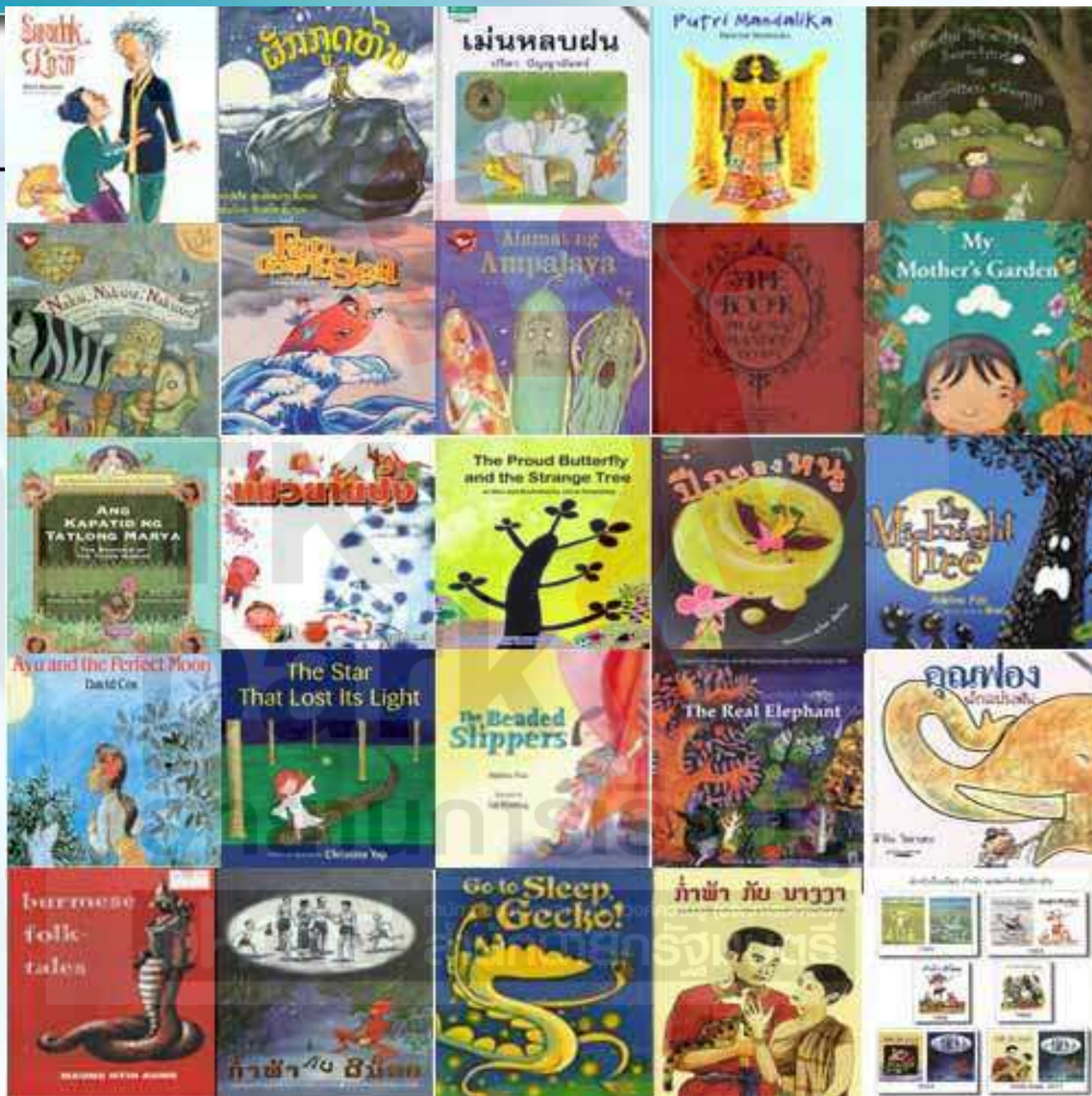

เกณฑ์การคัดสรรนิทาน

1. นำเสนอคุณค่าด้านคุณธรรมจริยธรรมที่มุ่งอบรมสั่งสอนแก่เด็กๆ ในประเทศนั้นๆ
2. นำเสนอคุณค่าเชิงศิลปะสากล
3. นำเสนอคุณค่าเชิงศิลปะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ
4. นำเสนอคุณค่าทางภาษาเชิงวรรณกรรม
5. นำเสนอความรู้ที่ถ่ายทอดในลักษณะภูมิปัญญาของถิ่นนั้นๆ เพื่อสร้างความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง
6. นำเสนอประเด็นเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตัวอย่างนิทาน

**A. กลุ่มนิทานเสริมสร้างด้านความพอเพียง ลดกิเลสและความโลภ
ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง โกหกหลอกลวง รักษาคำสัตย์**

ได้แก่เรื่อง แมวยายปิ้ง (ไทย)

หีนผักกูด (ลาว)

พ่อนากับหีนวิเศษ (ลาว)

ตำนานกะเหรี่ยงสามเผ่า (พม่า)

Si Perawai, The greedy fisherman (บรูไน)

The King of the Mosquitoes (บรูไน)

The Story Of Lake Toba สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
เรื่องเล่าทะเลสาบโทบา
(อินโดนีเซีย)

ตัวอย่างนิทาน

B. กลุ่มนิทานเสริมสร้างความคิดด้านความขยัน อดทน ความมุ่งมั่น

ได้แก่เรื่อง อูบายเศรษฐี (ไทย)

ชาวนาไทย (ไทย)

มदनน้อยผู้อารี (กัมพูชา)

Ayu And The Perfect Moon อายุกับคืนพระจันทร์
เต็มดวง (อินโดนีเซีย)

Ang kamatis ni Peles มะเขือเทศของ Peles
(ฟิลิปปินส์)

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

ตัวอย่างนิทาน

C. กลุ่มนิทานเสริมสร้างการใช้สติปัญญา ไหวพริบ ปฏิภาณ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ได้แก่เรื่อง ปีกของหนู (ไทย)

ผีเสื้อกับกา (กัมพูชา)

มดน้อย (กัมพูชา)

ลูกบอลวิเศษ (กัมพูชา)

Putri Mandalika เจ้าหญิงมันดาลิกา (อินโดนีเซีย)

Dayang Bongsu and the Crocodile (บรูไน)

The Midnight Tree (สิงคโปร์)

Isang Mayang Uhaw Mayang นกกระหายน้ำ (ฟิลิปปินส์)

Si Bing, ang Munting Butanding Bing จลามาพน้อย (ฟิลิปปินส์)

Ang Kapatid ng Tatlong Marya ชายหนุ่มกับพี่สาวทั้งสามที่หายไป (ฟิลิปปินส์)

ตัวอย่างนิทาน

D. กลุ่มนิทานเสริมสร้างความกล้าหาญ ความมีระเบียบวินัย ความมีน้ำใจนักกีฬา

ได้แก่เรื่อง ยักษ์หัวปิ้ง (ลาว)

ผีหลอก (ลาว)

Si Divayen ดิไวยัน สาวน้อยผู้กล้า (ฟิลิปปินส์)

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

ตัวอย่างนิทาน

E. กลุ่มนิทานเสริมสร้างการเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การอยู่ร่วมกันในสังคม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความมีน้ำใจ การเสียสละ

ได้แก่เรื่อง เม่นหลบฝน / คุณฟองนั้กแปรงฟัน (ไทย)

หุ่่นทั้งสี่ / อดองมดส้ม (พม่า)

กำพร้าวฝีน้อย / ไก่น้อยตกหลุม (ลาว)

เรื่องเล่าใหม่ๆของแม่ / เรื่องมหัศจรรย์ของตอแฮ / แจ้จอมชน (เวียดนาม)

รำคาญจริงๆ (กัมพูชา)

The proud Butterfly and the Strange Tree ผีเสื้อจอมแบ่งกับต้นไม้ประหลาด (มาเลเซีย)

Cendawan Pelangi เห็นสายรุ้ง (มาเลเซีย)

Go to Sleep Geckol นอนได้แล้วเก็กโก้! (อินโดนีเซีย)

Naku, Kakuu, Nakuuu! โอ้ แยะแล้ว แยะแล้ว! (ฟิลิปปินส์)

ตัวอย่างนิทาน

**F. กลุ่มนิทานเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การตระหนัก
เห็นคุณค่าในตนเอง (self - esteem)**

ได้แก่เรื่อง Fan goes Sea แฟนผจญภัยในท้องทะเล
(มาเลเซีย)

The Book That was Handed down (สิงคโปร์)

Bunny find the right stuff (สิงคโปร์)

The Star that Lost its Light (สิงคโปร์)

Alamat ng Ampalaya ตำนานของมะระ (ฟิลิปปินส์)

ตัวอย่างนิทาน

G. กลุ่มนิทานเสริมสร้างการกตัญญูรู้คุณ

ได้แก่เรื่อง เลือ คน ู ถึง (พม่า)

Suwidak Loro หญิงสาวผู้มีผม 62 เส้น (อินโดนีเซีย)

Nakhoda Manis (บรูไน)

ตัวอย่างนิทาน

H. กลุ่มนิทานเสริมสร้างการอนุรักษ์ธรรมชาติ หวงแหวน
ทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

ได้แก่เรื่อง พบกันใต้ท้องทะเล (เวียดนาม)

เมล็ดข้าวที่หายไป (เวียดนาม)

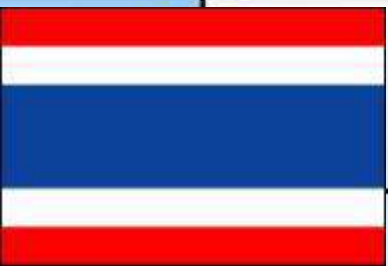
The Beaded Slippers (สิงคโปร์)

อุทยานการเรียนรู้

okmd

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานไทย จุดเริ่มต้นการปลูกฝังเด็กดี เริ่มที่นิทานก่อนนอน

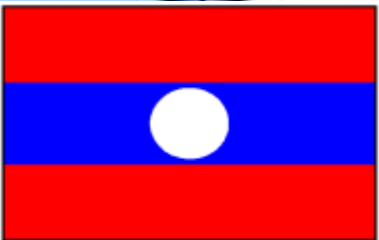
- ประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่มีการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กได้ดีและต่อเนื่อง วงการหนังสือเด็กของไทยถือกำเนิดตั้งแต่หนังสือสำหรับเด็กเล็ก (0-3 ปี) และระดับปฐมวัย (4-6 ปี) จนถึงระดับประถมศึกษา (6-12 ปี) ธุรกิจหนังสือสำหรับเด็กมีการแข่งขันสูงจึงส่งผลดีต่องานหนังสือสำหรับเด็ก คือ การแข่งขันด้านคุณภาพ แต่ละสำนักพิมพ์ล้วนแล้วแต่มีนักวิชาการด้านเด็กเป็นแม่ข่ายและเป็นที่ปรึกษา ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็กจึงออกมาดี อย่างไรก็ตามในจำนวนหนังสือสำหรับเด็กที่ออกมามีจำนวนไม่มากนักที่แสดงถึงความเป็นไทยที่แท้

สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานพม่า เรื่องเล่าจากชนเผ่า สู่อัตลักษณ์เมียนมาร์

- ประเทศเมียนมาร์มีมาตรการควบคุมสื่อมวลชนและสื่อสิ่งพิมพ์อย่างเข้มงวดมาตลอด 5 ทศวรรษภายใต้ระบอบเผด็จการทหาร แม้แต่ตำราเรียนก็ต้องมีเนื้อหาเป็นไปเพื่อตอบสนอง หรือสอดคล้องกับความคิดในเชิง "ความเป็นพม่า" ของรัฐบาลทหาร
- ปัจจุบัน รัฐบาลพม่าได้ประกาศยกเลิกกฎหมายควบคุมสื่อทุกแขนง โดยให้มีผลบังคับใช้ทันที นับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2555 เป็นต้นมา กฎหมายฉบับนี้ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในวงการหนังสือพม่าเลยทีเดียว ภายใต้กฎหมายใหม่นี้ จะให้อิสระแก่สื่อทุกประเภท ในการนำเสนอหรือตีพิมพ์ข่าวต่าง ๆ โดยไม่ต้องขออนุญาตอีกต่อไป โดยรวมถึงการนำหนังสือเข้ามาจำหน่ายด้วยเช่นกัน

ดอกไม้วรรณกรรมที่กำลังจะผลิบาน เรื่องเล่า-นิทานเด็กใน ลาว/เวียดนาม/กัมพูชา

- หนังสือสำหรับเด็กใน 3 ประเทศแถบอินโดจีน คือ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม จะมีการพัฒนาที่คล้ายกันเพราะทั้ง 3 ประเทศผ่านการเปลี่ยนแปลงประเทศมาในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลของแต่ละประเทศจึงให้ความสนใจกับการฟื้นฟูประเทศทั้งทางกายภาพและเศรษฐกิจมากกว่าด้านวัฒนธรรม ดังนั้นสภาพการเติบโตของหนังสือสำหรับเด็กในลาว กัมพูชา และเวียดนาม มีความคล้ายกันคือ ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกทั้งในรูปแบบสนับสนุนรัฐ และเข้าไปจัดตั้งองค์กรเอกชน (NGO) เอง เช่น Room To Read ซึ่งได้รับเงินบริจาคจากสหรัฐอเมริกาและ SVA (Shanti Volunteer Association) (ได้รับเงินสนับสนุนจากญี่ปุ่น) ซึ่งมีทั้งในลาวและกัมพูชา และ ALC (Action with Lao Children) ซึ่งมีเฉพาะในลาว องค์กรเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กของประเทศนั้นๆ รวมทั้งกระบวนการส่งเสริมการอ่านด้วย

เวียดนาม-กัมพูชา-ลาว

1. หนังสือสำหรับเด็กที่นำนิทานพื้นบ้านมาจัดทำใหม่
2. หนังสือสำหรับเด็กที่มุ่งเรียนรู้และฝึกทักษะชีวิต
3. หนังสือสำหรับเด็กที่มุ่งฝึกทักษะด้านภาษาโดยเฉพาะ

TK
park
อุทยานการเรียนรู้
okmd สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
สำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องเล่าสะท้อนวิถีธรรมชาติ อารยะธรรมแห่งอินโดนีเซีย

- แต่ละพื้นที่ก็ยังคงมีความเชื่อและลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไป ตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละเกาะ ซึ่งเกาะที่มีความดั้งเดิมทางวัฒนธรรมที่จะเห็นได้ชัดได้แก่ เกาะบาหลิ เกาะชวา เกาะสุมาตรา เกาะสุลาเวสี เกาะโมลุกกะ เกาะใหญ่ๆ ที่มีรากเดิมของชนชาติพันธุ์เหล่านี้ล้วนมีเรื่องเล่าและวิถีความเชื่อที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติรอบตัวด้วยกันเกือบทั้งสิ้น ซึ่งก็มักเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ภูเขาไฟ สิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ และท้องทะเลเป็นอย่างมาก

นิทานจากบรูไนปราศจากความโลภ มีความ กตัญญู มีเมตตา คุณธรรม

พื้นฐานของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนา

- ประเทศบรูไนมีนิทาน-เรื่องเล่าที่เป็นตำนานอยู่บ้าง ซึ่งบางส่วนจะคล้ายคลึงกับประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ส่วนหนึ่งสื่อนิทานภาพสำหรับเด็กที่จัดพิมพ์ขึ้นจากเรื่องเล่าหรือนิทานแต่งใหม่นั้นยังคงมีอยู่น้อยมาก

นางเนลลี ดาโต๊ะ ปากูละ ฮาจี ชันนี ประธานสมาคมห้องสมุดบรูไน ได้กล่าวว่า “ปัญหาและข้อจำกัดด้านหนังสือของบรูไนคือ มีโรงพิมพ์ขนาดเล็กและมีอยู่เฉพาะในหน่วยงานของรัฐเท่านั้น สามารถพิมพ์หนังสือได้เพียง 20 เรื่อง/ปี อีกทั้งความเคร่งครัดทางการเมือง ศาสนา ทำให้ไม่สามารถนำเข้าหนังสือที่มีความอ่อนไหวต่อเรื่องดังกล่าวมาในประเทศได้ ด้วยความขาดแคลนหนังสือนี้จึงทำให้การพัฒนาการอ่านนั้นล่าช้า”

การหลอมรวมความเป็นหนึ่งผ่านนิทาน ในประเทศมาเลเซีย

- ปัจจุบันมาเลเซียเป็นอีกหนึ่งประเทศที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กด้วยหนังสือนิทาน กลุ่มผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็กในประเทศมาเลเซียได้ออกมาร่วมมือกันพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กกันอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นตั้งแต่ปี **2010** เป็นต้นมา เช่น การจัดประกวดภาพประกอบนิทานสำหรับเด็กประจำปี โดยมีการจัด **workshop** เพื่อช่วยกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

อุทยานการเรียนรู้

okmd สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
สำนักนายกรัฐมนตรี

นิทานประเทศสิงคโปร์

สถาบันครอบครัว หลักมันของการเติบโต

- จากนโยบายการสร้างมันสมองของชาติโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ทำให้สิงคโปร์ให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ ห้องสมุดและหนังสือจึงเป็นสิ่งที่สิงคโปร์นำมาใช้เป็นช่องทางนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความรู้ตลอดชีวิต ภายในห้องสมุดมีหนังสือและมีการริเริ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ใหม่ๆ มีโครงการพัฒนาโดยเข้าถึงในระดับครอบครัวผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการ “เกิดมาเพื่ออ่าน อ่านเพื่อสานความผูกพัน” (Born to Read, Read to Bond), “ฟุ่มพักนักอ่าน” (Raise A Reader), “สนุกกับเด็กวัยหัดเดิน” (Fun With Tots) และ “ทารกน้อยๆ ก็เป็นสมาชิกได้!” (Babies can be Members too!) นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารข้อมูลเนื้อหาไปยังพ่อแม่ผู้ปกครองผ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆ ด้วย เช่น หนังสือคู่มือเล่มเล็กๆ ชื่อ “เบิกบานกับการอ่าน” (Joy of Reading) และบรรณานุกรมชุดการพัฒนาด้านอารมณ์

วิถีโบราณผ่านนิทานสำหรับเด็ก ในประเทศฟิลิปปินส์

- ประเทศฟิลิปปินส์มีการผสมผสานระหว่างเชื้อชาติสูงมาก เนื่องจากประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีชนกลุ่มต่างๆ หลากหลายมากที่สุดประเทศหนึ่งในเอเชีย
- ยุคก่อนได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย จีน และชาวอาหรับ
- ปัจจุบัน วัฒนธรรมของฟิลิปปินส์เป็นลักษณะวัฒนธรรม ลูกประสมที่ได้รับอิทธิพลจากสเปน จีน เม็กซิกัน อเมริกา อาหรับ และมาเลเซีย
- นิทานมักแสดงให้เห็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชนเผ่าดั้งเดิมของฟิลิปปินส์อย่างชัดเจน

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

ฟาน

มาแล้ว...ในสมัยที่ผู้คนยังไม่มีการจดบันทึก เรื่องราวต่างๆ ที่เล่าสู่กันฟังจากปากต่อปากจึงมักตกหล่น หรือเลือนหายไปตามวันเวลา จนวันหนึ่ง มีชายนักเดินทางผู้หนึ่ง เขามีถุงหนังใบใหญ่ที่สามารถเก็บสรรพเสียงและเรื่องราวต่างๆ ได้ เมื่อเขาเดินทางผ่านมายังดินแดนทางตะวันตกเฉียงใต้ และได้ฟังเรื่องเล่าจากเมืองทั้งสิบในดินแดนแห่งนั้นก็รู้สึกประทับใจ ในเรื่องราวที่ต่างจากนิทานอีสปหรือเทพนิยายใดๆ ในโลกที่เคยฟังมา ด้วยคติสอนใจและจินตนาการจากนิทานพื้นบ้านในดินแดนนี้มีวัฒนธรรมความเชื่อเฉพาะตัวสอดแทรกอยู่ และไม่อาจหาฟังได้จากดินแดนอื่น ชายนักเดินทางจึงเก็บเรื่องเล่าและนิทานที่เขาได้ฟังใส่ลงในถุงหนังใบใหญ่เป็นที่ระลึก แล้วออกเดินทางจากไป...ไกลแสนไกล

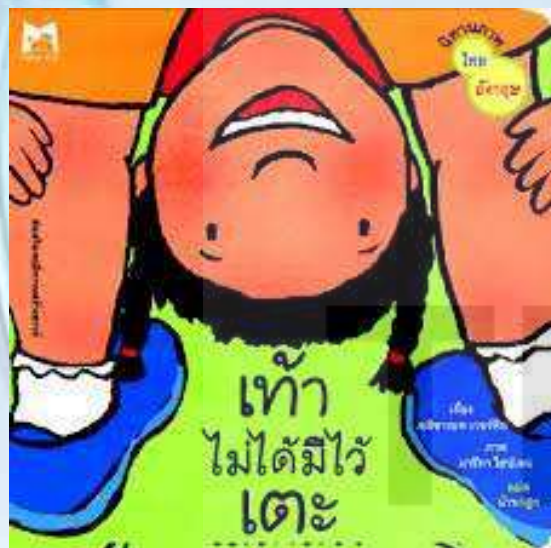
.....วันเวลา
ผ่านไปนับร้อยปี
ผู้คนต่างก็พากันลืม
นิทานเหล่านั้น จนใน
ที่สุด นิทานและเรื่อง
ที่เคยเล่าจากปาก
ต่อปากก็ค่อยๆ
เลือนหายไปจาก
ดินแดนทั้งสิบนี้

โชคดีที่ชายนักเดินทางเคย
เก็บนิทานมากมายไว้ในถุงหนัง
อยู่มาวันหนึ่ง เมื่อลูกของลูกของลูก
ของลูกของเขาบังเอิญมาพบและเปิด
ถุงหนังขึ้น นิทานเหล่านั้นก็พวยพุ่ง
ออกมาด้วยความดีใจ พากันล่องลอย
กลับสู่ดินแดนที่แสนไกล ช้ามธุเรารุ่ง
แม่น้ำ ลำธาร มหาสมุทร และหมู่เกาะต่างๆ
จนมาถึงซีกโลกตะวันตกเฉียงใต้ที่มันมาจากมา
ทำให้ผู้คนในแดนทั้งสิบ ได้ฟังนิทานที่สาปสูญไปอีกครั้ง

ต่อมาดินแดนทั้งสิบนั้นได้รวมตัวกันเป็นภูมิภาคมีชื่อว่า
'อาเซียน' พวกเขาค้นพบวิธีเก็บรักษานิทานที่จะไม่มีวันหายไปไหนอีก
ด้วยการเล่านิทานให้เด็กๆ ฟัง เด็กๆ แต่ละชาติในอาเซียนจึงได้รู้จัก
ประเทศเพื่อนบ้านจากนิทานเหล่านั้นอย่างมีความสุข...ตลอดมา

ร้อง เล่น อ่าน สรรค์สร้างจินตนาการ พัฒนาชีวิต

SPAPA
SANGHAI PRAJESAN CENTRE FOR ANTHROPOLOGY AND FINE ARTS

โครงการพัฒนาเด็กกลาง-วัยรุ่น
Shanti
Volunteer
Association

SIPAR

Room to Read®

TK
park
Thailand Knowledge Park
อุทยานการเรียนรู้

Action with Lao Children

ขอบคุณมาก เพื่อน

BBL4kid@gmail.com

- ผู้สนับสนุนโครงการวิจัย
“แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สสส.”
- ผู้ร่วมทีมศึกษาวิจัย (โดยเฉพาะ อ.ปรีดา ปัญญาจันทร์)
 - ผู้ทรงภูมิและผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน
- ผู้ฟัง และผู้ (ที่จะ) นำสิ่งที่ได้เรียนรู้นี้ไปต่อยอด

FB: “**Drapple Wisdomuniv**” และ “มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้”